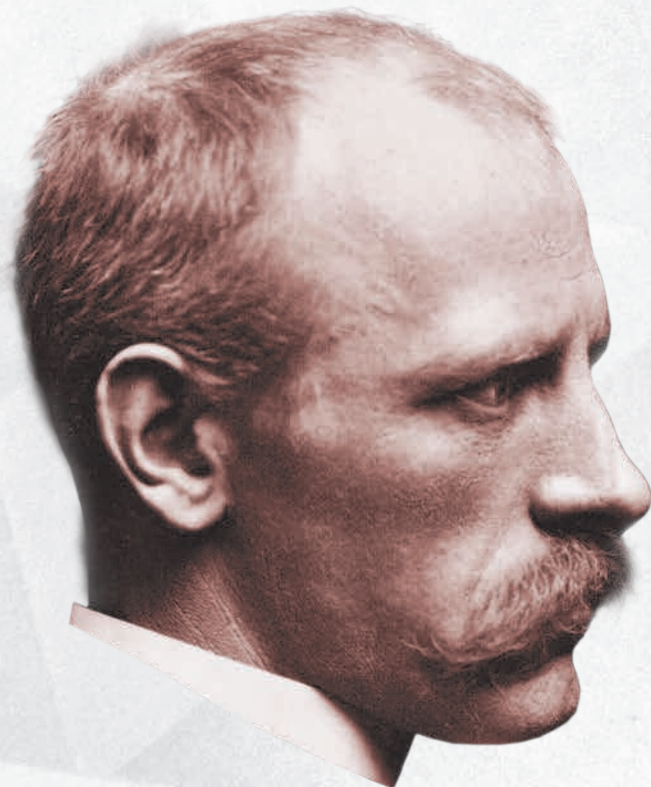

Janne Schreuder og Gunn Sissel Jaklin

Nansen-Amundsen-året 2011

Rapportserie nr. 140/Report series no. 140

Janne Schreuder og Gunn Sissel Jaklin

Nansen-Amundsen-året 2011

2011 | NANSEN
AMUNDSEN

Norsk Polarinstitutt er Norges sentrale statsinstitusjon for kartlegging, miljøovervåking og forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis. Instituttet er faglig og strategisk rådgiver i miljøvernaker i disse områdene og har forvaltningsmyndighet i norsk del av Antarktis.

The Norwegian Polar Institute is Norway's main institution for research, monitoring and topographic mapping in the Norwegian polar regions. The institute also advises Norwegian authorities on matters concerning polar environmental management.

Norsk Polarinstitutt, Framsenteret, 9296 Tromsø. www.npolar.no post@npolar.no

Teknisk redaktør: Gunn Sissel Jaklin og Janne Schreuder

Grafisk design: Jan Roald

Forsidebilde: TANK reklamebyrå, Tromsø

Trykk: abcProfil, Finnsnes, 2012

ISBN: 978-82-7666-296-2

ISSN: 0803-0421

Forord

I 2011 var det 150 år siden Fridtjof Nansen ble født, og 100 år siden Roald Amundsen og hans menn nådd Sydpolen. Regjeringen valgte å slå sammen disse jubileene til en felles markering, i et «Nansen-Amundsen år». Noen var kritiske til dette, men jeg mener vi i ettertid trygt kan konkludere med at det var en riktig beslutning. Selv om Nansen og Amundsen på mange vis var ulike, både som mennesker og i sitt virke, hadde de også så mange felles arenaer, og begge var sentrale for nasjonsbyggingen i det unge selvstendige Norge.

Et sentralt grunnlag for skepsisen til en felles markering, var en frykt for at «det polare» skulle dominere feiringen, og dermed sette i skyggen den innsats som særlig Fridtjof Nansen gjorde på andre felt, særlig hans humanitære innsats. Det ble et viktig ansvar for Styringsgruppen å sørge for at denne frykten var ubegrunnet. Det er for så vidt et tankekors at Nansen i Norge først og fremst er kjent som polarhelt, mens hans humanitære innsats nok i større grad er fremtredende i utlendingers oppfatninger av ham.

Et sentralt formål med jubileumsåret, i tillegg til å hedre minnet om to meget viktige personer i nyere norsk historie, var å skape økt kunnskap særlig blant den yngre del av befolkningen, slik at vi som nasjon kan ta med oss denne kunnskapen videre.

Regjeringen bevilget 3,5 millioner kroner til de sentrale markeringer av året. Isolert sett kan dette sees som beskjedent, sammen lignet med hva som er bevilget til andre jubileumsår i nyere tid. Men i tillegg til dette beløpet, bidro mange departementer og andre statlige etater med betydelige midler til konkrete arrangementer. Anslagsvis ble det benyttet ca. 20 millioner kroner av statlige midler til ulike sider ved markeringene, i inn- og utland. I tillegg har en rekke privatpersoner, institusjoner og foreninger lagt ned en betydelig innsats både i form av midler og arbeid. Det ble tidlig klart at en viktig oppgave for styringsgruppa og ikke minst sekretariatet, ble å koordinere, tilrettelegge og bistå i utviklingen av de mange initiativ som ble tatt. Med over 400 arrangementer i inn- og utland, ble det et samlet aktivitetsnivå som langt overgikk de forventninger som styringsgruppa og sekretariatet hadde ved inngangen av året.

Morten Ruud

Styringsgruppen

Morten Ruud, Justisdepartementet, leder
Karen Nossum-Bie, Kunnskapsdepartementet
Kari Steenstrup Vaalund, Kunnskapsdepartementet
Lina Nordengen Gjestrum, Kulturdepartementet
Karin Marie Westrheim, Miljøverndepartementet
Svein-Tore Halvorsen, Miljøverndepartementet
Asbjørn Braanaas, Utenriksdepartementet
Karsten Klepshvik, Utenriksdepartementet
Heidi Olufsen, Statsministerens kontor
Magnus Bertling Bjerke, Nærings- og Handelsdepartementet
Omar Saleemi, Nærings- og Handelsdepartementet
Jon Arild Olsen, Nasjonalbiblioteket
Bente Erichsen, Nobels Fredspriscenter
Linda Netland, Nobels Fredspriscenter
Jan-Gunnar Winther, Norsk Polarinstitut

Sekretariatet

Gunn Sissel Jaklin, Norsk Polarinstitut, leder
Janne Schreuder, Norsk Polarinstitut, prosjektkoordinator
Eirin Rødseth, Norsk Polarinstitut, sekretariatsmedarbeider (første fase)

Ekstra ressurser for styringsgruppen

Jon Bech
Inger Aarvaag-Stokke, Justisdepartementet
Harald Dag Jølle, Norsk Polarinstitut
Lisa Tennevoll Jensen, Nobels Fredssenter

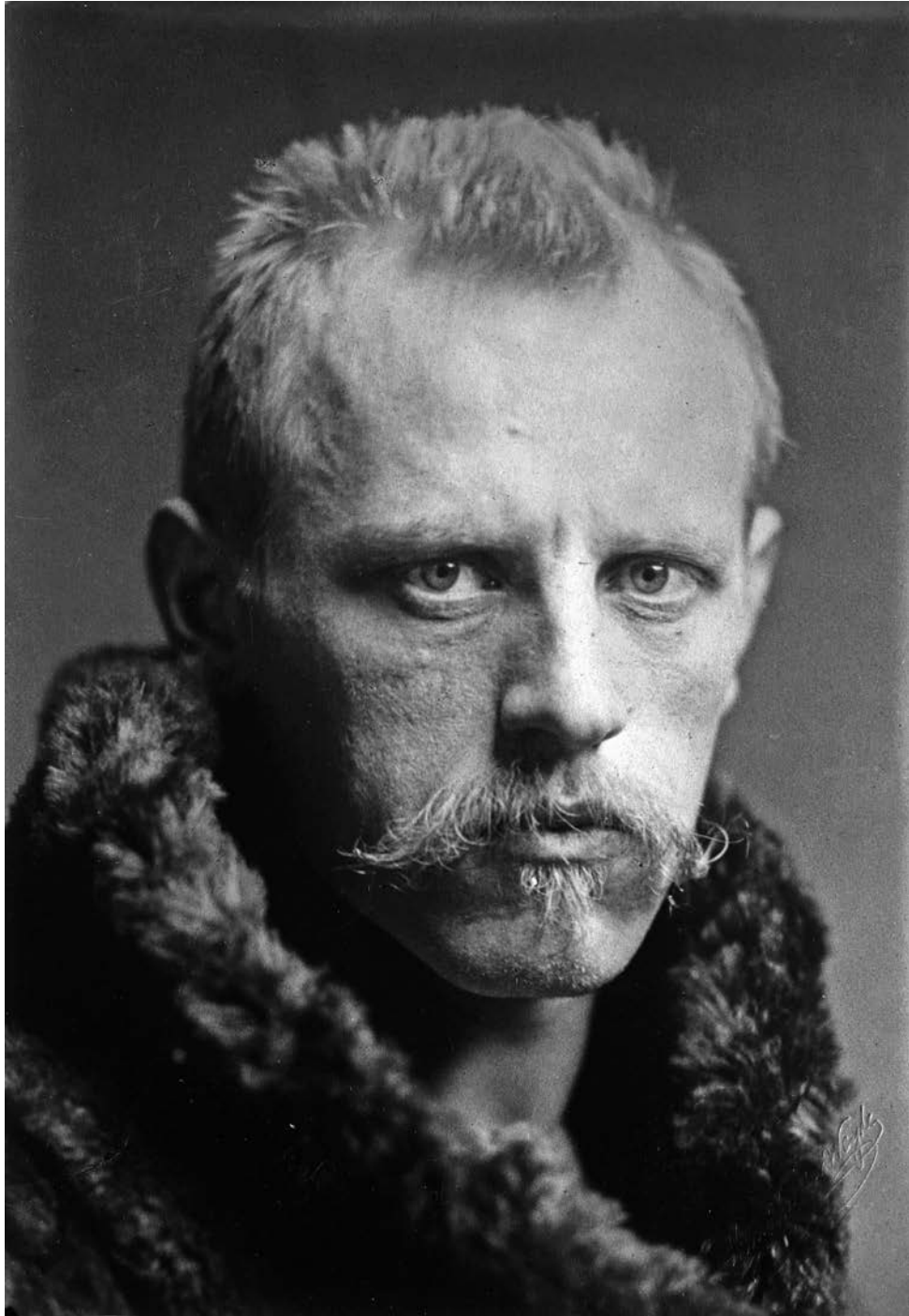
Innhold

Forord	5
1. Strategi og mål	8
2. Virkninger av året	10
Høy aktivitet	10
Nytt kildemateriale	10
Ny formidling	10
Nye kunstverk og restaurering	10
3. Organisering og finansiering	11
Organisering	11
Finansiering	11
Hovedoppgaver	11
4. Hovedmarkeringer	12
Åpningsarrangement	12
Nansen-konferanse	12
Jubileumsfest for Fridtjof Nansen	14
Amundsen og Sørpoljubileum	16
Andre markeringer	18
5. Profil	20
Logo	20
Profilelementer	20
Vignett	20
6. Nettstedet www.nansenamundsen.no	22
Ressurser	22
Statistikk fra Google Analytics	22
7. Markedsføring og media	28
Markedsføring	28
Jubileumsåret i medier	29
Medierapport	31
8. Arrangementsoversikt	33
Statistikk	33
Arrangementer i Norge	34
Arrangementer i utlandet	38
9. Skole	41
Undervisningsopplegg	41
Skolestil	41
10. Taler og kronikk	42

1. Strategi og mål

For å få en felles overbygning på jubileumsåret besluttet Regjeringen etableringen av «Nansen-Amundsen-året 2011». Målet for jubileet var å utbre kunnskap om og engasjement rundt Nansen og Amundsens liv og virke. Rollene som nasjonsbyggere og polarhelter og innsatsen på de vitenskapelige og litterære områdene skulle belyses, i tillegg til Nansens innsats på det humanitære området og hans rolle som diplomat og politiker.

Styringsgruppen vedtok opprinnelig at prosjektet skulle konsentrere sin innsats rundt aktiviteter i Norge. Underveis ble det stor etterspørsel også fra utlandet, og sekretariatet måtte forholde seg til dette. Strategien var å ha nasjonale markeringer/hovedarrangementer på de to merkedagene 10. oktober (Nansens fødselsdag) og 14. desember (Sørpolarbringen) og ellers oppfordre til stor aktivitet med selvstendige aktører. Sekretariatet skulle være et binde- og markedsføringsledd for disse, i tillegg planlegging og gjennomføring av hovedarrangementene i regi av Nansen-Amundsen-året 2011.

Fridtjof Nansen. Foto: Henry van der Weyde, eies av Nasjonalbiblioteket

2. Virkninger av året

Et jubileumsår som dette gir anledning til å reflektere over vårt forhold til polarheltene og vår oppfatning av dem. Det gir også en anledning til å se på vår utvikling som folk og nasjon.

Ettertiden har sett heltedyrkelse, men har også satt kritisk søkelys på deler av virksomheten til disse store personlighetene. Nansen-Amundsen-året 2011 tok opp i seg alt dette, i tillegg til at ny kunnskap ble produsert, mennesker utfordret seg selv og naturkreftene i heltenes fotspor – og innholdet i og utøvelsen av begrepet «humanitært» ble diskutert. Det siste kom særlig fram gjennom den såkalte Maria Amelie-saken (papirløse flyktninger), som bidro til å aktualisere Nansens humanitære engasjement. Barn mange steder i landet ble dessuten kjent med Nansen og Amundsen som forbilder når det gjaldt mot, innsats og standhaftighet.

Det er tydelig at nordmenn har et forhold til disse to og det de representerer – og til Norge som polarnasjon. Dette kom bl.a. til uttrykk gjennom stor interesse fra media for aktiviteter, publisering og annet som ble produsert gjennom året.

Høy aktivitet

I 2011 ble over 400 arrangementer gjennomført – de fleste i Norge. Gjennom året ble Nansen og Amundsen formidlet på flere mer uvante arenaer, blant annet på teaterscener, kunstutstillinger og konserter. Medieklipp og oppslag på nettstedet www.nansenamundsen.no bekrefter at det var svært stor interesse for jubileet, se kapittel 6 og 7.

Nytt kildemateriale

Nytt tilgjengelig kildemateriale – på norsk og engelsk – gir muligheter for ny kunnskap. Et vell av nye bøker og publikasjoner kom ut i løpet av jubileumsåret, og disse har gitt ny og aktualisert kunnskap om Nansen og Amundsen. Nye biografier om begge, og en samling av brev fra Nansen med meget privat innhold og fotografier ble utgitt. Flere bøker rettet mot barn og ungdom kom også ut i løpet av året. Frammuseet publiserte dagbøker fra Roald Amundsens sørpolsekspedisjon på norsk og fortsetter med engelske titler, samt Fridtjof Nansens dagbøker og dagbøker fra ekspedisjonene med «Fram», «Gjøa» og «Maud». Norsk filminstitutt restaurerte og ga ut en samling med Roald Amundsens filmklipp fra 1910 til 1912, som bl.a. viser forberedelsene til ekspedisjonen.

Ny formidling

En ny dimensjon ved formidlingen av den norske polarhistorien ble vist i utstillingen i tørrdokken til den gamle fangstskuta MS «Polstjerna» i Tromsø. Tidligere har fokuset vært på Nansen og Amundsens skiferdigheter, mens Norsk Polarinstitutt og Polarmuséets utstilling «Snowhow: Polarheltenes læremestre: Inuitter, samer og ishavfolk» trakk frem kunnskapen Nansen og Amundsen fikk fra ishavfolk, samer og arktiske urfolk. Et nyskrevet teaterstykke, «Amundsen vs Nansen» ble satt opp ved Hålogaland Teater, og stykket turnerte flere steder i Norge i 2012. Det foreligger også planer for en utenlandsturné.

Nye kunstverk og restaurering

To nye skulpturer ble laget og avduket som elementer i feiringene av Sørpolbragden. Ved Frammuseet på Bygdøy er motivet Amundsen med sørpolpartiet ved teltet, mens ved Polaria i Tromsø vises Helmer Hanssen og hans hundspann fram. Nansen ble hedret med to byster i Oslo, samt byster i Sofia og Athen. I Ny-Ålesund på Svalbard ble Amundsenvillaen restaurert av Kings Bay AS, og

1) Hallvard Holmen og Gard Eidsvoll i teaterstykket «Nansen vs Amundsen». Foto: Hålogaland Teater

2) Ole Ravn og Samuel Balto – deltakere på Nansens Grønlandsekspedisjon – fikk statue i Karasjok. Foto: Ann Kristin Balto, Norsk Polarinstitutt

vegg- og takmalerier som skildrer kappløpet om Nordpolen ble konservert. Karasjok kommune hedret Balto og Ravn som deltok på Nansens ekspedisjon over Grønland med minnesmerke.

Amundsen-villaen i Ny-Ålesund ble restaurert utvendig og innvendig.
Foto: Janne Schreuder, Norsk Polarinstitutt

3. Organisering og finansiering

Norsk Polarinstitutt tok initiativ til å feire de to jubileene og fikk høsten 2008 mandat fra «Det interdepartementale polarutvalg» til å gå videre med initiativet. Regjeringen nedsatte en egen styringsgruppe med representanter fra Justisdepartementet, Statsministerens kontor, Utenriksdepartementet, Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nobels Fredssenter, Nasjonalbiblioteket og Norsk Polarinstitutt. Styringsgruppen ble ledet av departementsråd Morten Ruud i Justisdepartementet.

Organisering

Sekretariatet for gjennomføring, markedsføring og koordinering av arrangementene ble lagt til Norsk Polarinstitutt i Tromsø. Jubileet ble planlagt og gjennomført i samarbeid med relevante fagmiljøer og andre aktører. Sekretariatet ble bemannet med ett årsverk fra november 2009 til mai 2012 (Janne Schreuder), pluss et halvt årsverk i perioden januar 2011 til juni 2011 (Eirin Rødseth). Norsk Polarinstituttets kommunikasjonsdirektør Gunn Sissel Jaklin ledet sekretariatet og utførte også en del operativt arbeid. At det var begrensede personalressurser la naturlig nok føringer for organisering og aktivitetsnivået.

Styringsgruppen brukte innledningsvis noe tid på å samle seg om kurs og retning når det gjaldt å samle feiringen av de to nasjonale skikkelsene og på å enes om en felles logo. Aktører i humanitære Nansen-miljøer uttrykte frykt for at Nansens humanitære innsats skulle bli underkommunisert ved en samfeiring av Nansen og Amundsen. I ettertid er tilbakemeldingene til styringsgruppen at det å slå de to personene og aktivitetene sammen ikke satte Nansens humanitære arv i skyggen. Statistikken over aktiviteter underbygger dette, se side 33.

Fra januar 2010 til januar 2012 var det 16 møter i styringsgruppen. Det ble også holdt arbeidsmøter med samarbeidspartnere i en «Oslogruppe» (ledet av Morten Ruud) og en «Tromsøgruppe» (ledet av Jan-Gunnar Winther) som hver la opp til utviklingen av de to hovedmarkeringene for Nansen og Sørpolen/Amundsen. Til begge arrangementene ble det leid inn ekstern hjelp til å planlegge og gjennomføre arrangementene. «Tromsøgruppen» besluttet dessuten at en ønsket en markert åpning av året, og at deler av arrangementsmidlene som var satt av til Sørpolmarkeringen i Tromsø skulle gå til dette. Styringsgruppen aksepterte denne løsningen.

Sekretariatet var sterkt involvert i arrangementene i Tromsø, men mindre i markeringen i Oslo. Miljøverndepartementet og Utenriksdepartementet besluttet dessuten å arrangere en

internasjonal konferanse om klimaendringer og flukt. Konferansen ble registrert som et hovedarrangement, men hadde sin organisering og økonomi utenom «Nansen-Amundsen-året 2011».

Finansiering

Regjeringen ga 3,5 millioner til avvikling av aktiviteter i jubileumsåret, og pengene ble disponert av Justisdepartementet. Disse midlene ble brukt til åpningen av året, markering av Nansens fødselsdag og markering av hundreårsdagen for Sørpolen. Til Sørpolmarkeringen i Tromsø ble det dessuten gitt sponsormidler og finansiering fra Troms Fylkeskommune (RDA-midler).

Til Nansen-markeringen i Oslo bidro Justisdepartementet med ytterligere midler, blant annet til ulike sikkerhetstiltak. I tillegg ble ulike arrangementer i lokal regi tildelt støtte direkte fra departementene etter søknad.

Sekretariatsfunksjonen ble i tillegg finansiert med særskilte bidrag i et samarbeid mellom Justisdepartementet, Utenriksdepartementet, Miljøverndepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Hovedoppgaver

Sekretariatets hovedoppgaver var – i tillegg til arbeidet med organisering, planlegging og avvikling av egne arrangementer – å være mediekontakt og markedsfører av hovedarrangementene og å opprette og løpende oppdatere nettstedet www.nansenamundsen.no, inkludert arrangementskalenderen. En annen viktig oppgave var å være koordinator mellom «Nansen-Amundsen-året 2011» og selvstendige arrangører, pluss mellom de forskjellige arrangørene for å skape synergieffekter og informasjonsflyt. Sekretariatsleder hadde økonomiansvar for sekretariatskostnadene og kostnadene for hovedarrangementene i Tromsø.

4. Hovedmarkeringer

Styringsgruppen besluttet å arrangere to hovedmarkeringer i Nansen-Amundsen-året – 10. oktober for Fridtjof Nansen og 14. desember for Roald Amundsen og Sørpolen. Åpningen av jubileumsåret skjedde i Tromsø 23. januar. I tillegg ble en internasjonal konferanse om klimaendringer og flukt, arrangert 6.–7. juni av Miljøverndepartementet og Utenriksdepartementet, registrert som et av hovedarrangementene.

Åpningsarrangement

Åpningen av året ble foretatt 23. januar av utenriksminister Jonas Gahr Støre i området ved Framsenteret i Tromsø. I sin tale understreket han at jubileumsåret burde brukes til å rette lyset mot flere sider av Nansen og Amundsen, ikke bare være en parademarsj, og uttrykte håp om at Nansen og Amundsen ville bli debattert ut over året. Departementsråd Morten Ruud, leder av styringsgruppen, fulgte opp i sin tale.

Over 1000 personer deltok på den vinterlige utendørsåpningen. Perkusjonisten Terje Isungset spilte musikk på instrumenter laget av hundre år gamle iskjerner fra Arktis og Antarkis. Publikum fikk delta på aktiviteter som på praktisk vis fortalte om polare ekspedisjoner før og nå: Hvordan pakket man for en ekspedisjon på Nansen/Amundsens tid kontra dagens ekspedisjoner? Hvordan navigerte de? Hvordan kledde de seg? Hva spiste de? Hvordan manøvrerer man en kajakk? Øytun folkehøgskole kom fra Alta for å la barna oppleve hundespannkjøring, og smaksprøver på selkjøtt ble delt ut.

På opplevelsessenteret Polaria var det filmmatiné med Nansen- og Amundsen-filmer i samarbeid med Tromsø Internasjonale Filmfestival. I tørrdokken på MS «Polstjerna» åpnet utstillingen «Snowhow. Polarheltenes læremestre: inuitter, samer og ishavfolk» som ble laget i samarbeid mellom Polarmuseet/Tromsø Museum og Norsk Polarinstitutt.

I åpningsarrangementet inngikk også et seminar, «From Lomonosov to Nansen – and beyond» med fokus på arven etter de store vitenskapsmennene Mikhaïl Lomonósov og Fridtjof Nansen med talere fra Russland og Norge. Dette seminaret var en del av konferansen «Arctic Frontiers».

Nansen-konferanse

I dagene 6. og 7. juni var utenriksminister Jonas Gahr Støre og miljø- og utviklingsminister Erik Solheim vertskap for en internasjonal konferanse på høyt nivå om klimaendringer og flukt. «The Nansen Conference on Climate Change and Displacement in the 21st Century» ble holdt i Oslo og var regjeringens viktigste bidrag til markeringen av Nansen som humanist i Nansen-Amundsen-året. Konferansen var møteplass for mer enn 200 forskere, akademikere, politikere, myndighetspersoner, FN-representanter og representanter for organisasjoner (NGOs) som har fokus på klimaendringer og er opptatt av de humanitære konsekvensene i form av tvungen migrasjon.

Et viktig mål for konferansen var å etablere en felles forståelse av utfordringene knyttet til at folk fordrives som følge av klimaendringer, og hvordan problemene vil kunne utvikle seg de kommende tiårene etter hvert som den globale oppvarmingen forsterkes. Konferansen drøftet hva stater og organisasjoner kan gjøre for å forebygge at folk fordrives, for eksempel i form av klimatilpasning, katastrofeberedskap og tidlig varsling, og hvordan det humanitære responssystemet kan bli bedre til å møte utfordringene. Nansen-konferansen vektla at det er forskjell på akutte kriser og langsomtvirkende endringer, og mellom internt og eksternt fordrevne. Det ble drøftet rettsvern for dagens og fremtidens miljøfordrevne – uten å undergrave asyl-instituttet som ligger i Flyktningkonvensjonen. Konferansen inngikk i Flyktningkonvensjonens 60-års-markering. Blant de mest fremtredende deltakerne var FNs høykommissær for flyktninger, António

Guterres, leder for FNs klimapanel (IPPC), Rajendra Pachauri, klimaforsker James Hansen fra NASA og Europakommisjonsmedlem med ansvar for internasjonalt samarbeid, humanitær bistand og katastrofeberedskap, Kristalina Georgieva.

Parallelt med Nansen-konferansen ble det holdt en konferanse om samme tema for norsk ungdom i regi av Flyktninghjelpen, Natur og Ungdom og Røde Kors Ungdom.

- 1) Utenriksminister Jonas Gahr Støre åpnet jubileumsåret.
- 2) Øytun folkehøgskole sto for hundesledekjøringen.
- 3) Morten Ruud åpnet utstillingen «Snowhow. Polarheltenes læremestre: inuitter, samer og ishavfolk». Alle foto: Adnan Icgic, Tromsø Museum.

Nansen som Folkeforbundets høykommissær for krigsfanger og flyktninger, Sofia, Bulgaria, 1922. Foto: Minjatur, eies av Nasjonalbiblioteket

Jubileumsfest for Fridtjof Nansen

Hovedmarkeringen for feiringen av Nansens 150-årsdag 10. oktober var lagt til Oslo, og dagen var sammensatt av flere aktiviteter. Formålet var å sette fokus på Fridtjof Nansens mange sider: forskeren, vitenskapsmannen, humanisten, forfatteren, kunstneren, diplomaten, fredsprisvinneren, friluftsmannen, polarhelten og idrettsmannen. Arrangementet søkte også å synliggjøre hvordan de verdier som Nansen sto for, fortsatt har aktualitet og relevans og kan videreutvikles, spesielt Nansens humanitære innsats.

«Det er en viktig arv etter Nansen at vi stadig stiller oss nye og høyere mål, at vi holder i hevd de verdiene han sto for. Nestekjærlighet. Styrke. Og mot. At vi fortsetter å engasjere oss for hverandre. Slik vokser vi som enkeltmennesker og som nasjoner. Da lever vi i Nansens ånd», sa statsminister Jens Stoltenbergs i sin tale til Nansens minne.

Nansen-forelesninger

På formiddagen ble det holdt et Nansen-seminar i Universitetets aula med ti foredragsholdere, fortrinnsvis fra historiker- og forskningsmiljøene i Norge: Narve Fulsås, Henning Howlid Wærp, Kari Myklebost, Jan-Gunnar Winther, Tor Bomann-Larsen, Roald Berg, Carl Emil Vogt, Morten Ruud, Robert Marc Friedman og Dag O. Hessen. Sesjonstitlene «Nord i tåkeheimen», «Ingen krig mere» og «Videnskap og moral» ble hentet fra Nansens bøker, artikler og taler. Dag Hareide ved Nansenskolen, Bente Erichsen ved Nobels Fredssenter og Einar-Arne Drivenes ved Universitetet i Tromsø var sesjonsledere. Programmet var satt sammen av polarhistoriker Harald Dag Jølle ved Norsk Polarinstitutt. Oslos ordfører Fabian Stang holdt mottakelse i rådhuset for seminardeltakerne.

Det norske Videnskapsakademi arrangerte sin tradisjonsrike «Nansen minneforelesning» i Aulaen denne dagen. Den amerikanske forskeren James Hurrell ga en forelesning med tittelen «Environmental Change Over the Arctic: A Perspective Relative to Nansen's Polar Exploration». Framkomiteens belønning for

polarforskning ble tildelt klimaforsker Cecilie Mauritzen ved Meteorologisk Institutt. Kongeparet og Kronprinsparet deltok på minneforelesningen.

Camp Nansen

Flere organisasjoner og institusjoner hadde stand utenfor Universitetsplassen om formiddagen, med bra publikumsoppslutning. Blant deltakerne var Røde Kors, Nasjonalbiblioteket, Nobels Fredssenter og Norsk Polarinstitutt. Representanter for utstillerne holdt innlegg fra scenen.

Jubileumsfest

Om ettermiddagen ble det holdt stor jubileumsmarkering på Universitetsplassen til Fridtjof Nansens minne. Petter Skjerven og Erik Solbakken ledet jubileumsfesten med god hjelp av barna Signe og Magnus fra Krem Nasjonal. Artistene Madcon, Sissel Kyrkjebø og Thine Ting Helseth feiret Nansen med musikalske innslag. Vegard Ulvang og Stein P. Aasheim fortalte om den nært forestående ekspedisjonen i Amundsens fotspor, «Sørpolen 1911–2011», sammen med Jan-Gunnar Winther og Harald Dag Jølle. Elisabeth Rasmusson i Flyktninghjelpen fortalte om organisasjonens arbeid for flyktninger. Skuespiller Henrik Mestad leste opp noen av Nansens tekster, og H.M. Kong Harald, FNs generalsekretær Ban Ki-moon og statsminister Jens Stoltenberg talte.

Playroom Event var engasjert for gjennomføring av jubileumsfesten på Universitetsplassen. Plassen var fylt med mennesker, og det anslås at ca. 7000 var til stede. Om kvelden var Justisministeren vert for en offisiell middag på Akershus festning for inviterte gjester, hvor Kongeparet og Kronprinsparet deltok.

Utstillinger

«Arven etter Nansen» på Universitetsplassen viste Fridtjof Nansens betydning for moderne norsk nordområdeforskning i anledning Universitetet i Oslos 200-års jubileum og Nansens 150-årsdag.

2

3

4

5

Gjennom visuelle installasjoner spekket med teknologi fikk publikum møte noen av Norges fremste eksperter på nordområdene med tema havstrømmer, klimaendringer, livet i havet og isen. Fridtjof Nansens resultater og perspektiver gjør ham relevant som en inspirator for klimarelatert forskning, og utstillingen viste at dagens forskere i stor grad står i gjeld til Nansens pionerinnset. Universitetet i Oslo produserte utstillingen som trakk fram arbeidet til forskere fra Universitetet i Oslo, Norsk Polarinstitutt, Havforskningsinstituttet og Meteorologisk Institutt. Utstillingen var en vandretstilling som ble vist flere steder i Norge og utlandet, inkludert Tromsø under Sørpolmarkeringen.

Frammuseet på Bygdøy åpnet en helt ny utstilling om Fridtjof Nansens liv og virke, med fokus på hans «ikke-polare» virke. En annen utstilling viste fram den sveitsiske lyskunstneren Gerry Hofstetters prosjekt fra Grønland sommeren 2011, der han projiserte en rekke av Frammuseets fotografier fra Nansen og Amundsens ekspedisjoner på isfjell.

- 1) Jubileumsfesten for Nansen samlet tusenvis på Universitetsplassen. Foto: Espen Solli
- 2) FN's generalsekretær Ban Ki-moon talte. Foto: Jan Roald, Norsk Polarinstitutt
- 3) Madcon. Foto: Espen Solli
- 4) Kong Harald talte. Foto: Espen Solli
- 5) Sissel Kyrkjebø. Foto: Espen Solli
- 6) Camp Nansen med utstillere på Universitetsplassen. Foto: Espen Solli

6

Amundsen og Sørpoljubileum

Den offisielle markeringen for Sørpoljubileet var lagt til Tromsø 14. desember, hvor H.K.H. Kronprins Haakon deltok, mens statsminister Jens Stoltenberg deltok via satellitt fra Sørpolen. Programmet for dagen inneholdt mange ulike aktiviteter for voksne og barn. Hovedmålet var å belyse Amundsen og hans menns bragder, og å trekke fram motet, kompetansen og betydningen ekspedisjonen hadde – og fortsatt har – for Norge som polarnasjon. NRK og TV 2 dekket de forskjellige markeringene i Tromsø i radio og fjernsyn, og flere nettmedier hadde oppslag. Utenlandske kanaler som ARD i Tyskland og flere aviser rapporterte også.

Skolebesøk

Kronprinsen besøkte Gyllenborg skole hvor han ble møtt med flaggborg av elever og lærere. Han fikk høre og se hvordan elevene på skolen hadde jobbet med dette temaet gjennom året. Kronprinsen fikk også smake kjeks som elevene hadde bakt etter oppskrift fra Amundsens sørpolekspedisjon.

Offisiell lunsj

«Nansen-Amundsen-året 2011» var vertskap for en offisiell lunsj i Sparebankens festsal. Historiker Tor Bomann-Larsen holdt ett av flere innslag i lunsjen.

Statue av Helmer Hanssen

Arktisk Forening og Tromsø Skipperforening hedret sørpolfarer og ishavskipper Helmer Hanssen, en av fire menn på Amundsens sørpolparti, med et minnesmerke som barnebarnet Helmer Hanssen-Høgstad avduket utenfor MS «Polstjerna». Skulpturen ble laget av Per Ung og Elena Engelsen etter foto og viser Hanssen med et hundespann.

Polarparade

En polarparade med 500 deltakere gikk gjennom Tromsøs gater for å markere byens polare historie. Paraden kunne skilte med både «isbjørn», «pingviner», ekspedisjonsutstyr og tidsriktige beklædninger.

Sørpolmarkering med satellittoverføring

På Stortorget i Tromsø samlet rundt 3000 mennesker seg for å være med på jubileumsfesten. Kronprins Haakon talte, før statsminister Jens Stoltenberg og Polarinstituttets direktør Jan-Gunnar Winther ble intervjuet av konferansier Ingerid Stenvold via satellittoverføring direkte fra Sørpolen. Winther var en del av ekspedisjonen «Sørpolen 1911–2011» som fulgte Amundsens rute mot polpunktet. Sørpolen følger New Zealand-tid, og de feiret 100-årsjubileet kvelden før. Satellittoverføringen var en meget krevende operasjon. Ompa kulturproduksjon i Tromsø koordinerte arrangementet og benyttet seg bl.a. av NRKs kompetanse.

På torget var det utdeling av varm drikke til publikum, eventyr-opplesning for barn ved Stina Fagertun, Bel Canto holdt en minikonserert og Tromsdalen kulturhus (Kulta) sto for kunstnerisk innslag.

Teater Nansen vs Amundsen

Hålogaland Teater, Universitetet i Tromsø og Norsk Polarinstitutt hadde gått sammen med Statsteateret for å produsere teaterstykket «Nansen vs Amundsen». Et samarbeid mellom forskningsinstitusjoner og teater er en utradisjonell måte å formidle kunnskap på. Stykket utfordret publikums bilde av polarheltene, forholdet mellom dem, hva som drev dem, hvordan de forsto sine roller som nasjonalhelter, utforskere og vitenskapsmenn. Teaterstykket ble skrevet av Robert Marc Friedman, professor i vitenskapshistorie ved

2

3

4

5

Universitetet i Oslo og professor II ved Universitetet i Tromsø. Nansen og Amundsen ble spilt av Gard B. Eidsvold og Hallvard Holmen, og Yngve Sundvor sto for regien. På jubileumsdagen ble stykket vist for inviterte gjester på Hålogaland Teater, med H.K.H. Kronprinsen i spissen.

«To skuespillere i toppform gjør dette møtet til en fryd. De gir oss dramatikken fra ekspedisjonene, motsetningene mellom de to ikonene som utad sto fram som støttespillere for hverandre, men som privat hadde et langt mer komplisert forhold til hverandre, vi får nyansert våre bilder av de to ikonene og blir etterlatt med to helter som kanskje ikke var like heroiske som historien har villet ha det til», skrev avisa Nordlys i sin anmeldelse av «Nansen vs Amundsen».

Kinovisninger

Det ble vist to filmer i forbindelse med Sørpoljubileet – fra både den norske og den britiske ekspedisjonen. «Roald Amundsens Sydpolekspedisjon 1910-1912» er en enestående filmhistorisk utgivelse fra ferden der Amundsen skrev verdenshistorie. Filmen var nyrestaurert med nyinnspilt musikk, og kunne oppleves slik den ble vist under premieren i 1912. «The Great White Silence» er den offisielle filmen av kaptein Robert F. Scotts skjebnesvangre ekspedisjon til Sørpolen. Også denne filmen var nyrestaurert.

Utstillinger

Norsk Polarinstitutt produserte en utendørs utstilling i sentrum, «Porten til Ishavet». Utstillingen viste bilder fra instituttets og andre fotoarkiv. H.K.H. Kronprins Haakon besøkte utstillingen og fikk lære om Tromsø bys polare historie med skipperne, fiskere og fangstmenn som fikk hyre på eventyrlige ekspedisjoner til Arktis og Antarktis. Besøk i utstillingen «Snowhow» var også med i Kronprinsens program. I Rådhusets foajé ble det satt opp en utstilling av arbeid som elever i Tromsøskolen jobbet med i «Nansen-Amundsen-året». I Kulturhuset vistes «Arven etter Nansen» (se side 14), som ble spesielt godt besøk av skoleklasser.

6

- 1) Kronprins Haakon besøkte Gyllenberg skole
- 2) Polarparaden gikk gjennom Tromsøs gater
- 3) Ann Kristin Balto (Norsk Polarinstitutt) og Janne Schreuder (Nansen-Amundsen-året 2011) presenterer utstillingen «Porten til Ishavet» for Kronprins Haakon og Tromsøs ordfører
- 4) Offisiell lunsj. Fv. Bjørn Fosslø Johansen (Norsk Polarinstitutt), ordfører Jens Johan Hjort, Kronprins Haakon, Gunn Sissel Jaklin (Nansen-Amundsen-året 2011)
- 5) Konferansier Ingerid Stenvold og Kronprins Haakon med statsminister Jens Stoltenberg via satellittoverføring fra Sørpolen
- 6) Publikum samlet seg på Stortorget i Tromsø. Alle foto: Lars Åke Andersen

Lyskunstner Gerry Hofstetter projiserte polarhistoriske bilder på Frammuseets yttervegger. Foto: Frammuseet

Frammuseet gjennomgikk en betydelig oppgradering i jubileumsåret. Foto: Jan Roald, Norsk Polarinstitutt

Henning Wærp foreleser på Amundsen-seminaret. Foto: Sigrun Høgetvedt Berg

Amundsen-seminar

Roald Amundsen hadde mange roller og deltok i flere ekspedisjoner. På Amundsen-seminaret, som gikk av stabelen dagen før 100-årsmarkeringen, ble det innblikk i ulike sider ved Amundsens virke, bl.a. Amundsen som forteller og vitenskapsmann, hans forhold til ishavsmiljøet i Tromsø og til Nobile og Russland. Einar-Arne Drivenes, Universitetet i Tromsø, arrangerte og innledet seminaret. Professor Einar Niemi og Professor emerita Randi Rønning Balsvik var sesjonsledere. Innlegg ved Einar Niemi, Mariann Mathisen, Ketil Zachariassen, Arnoldus Schytte Blix, Kari Myklebost, Randi Rønning Balsvik, Steinar Aas, Henning Howlid Wærp, Liv Arnesen og Tor Bomann-Larsen. Robert Marc Friedman og Henry Minde var kommentatorer.

Andre markeringer

Polarfestival på Bygdøy

Selv om den nasjonale markeringen av 14. desember skjedde i Tromsø, ble Amundsen og sørpolbragden behørig markert ved Frammuseet på Bygdøy. Arrangementet hadde egen organisering og var ikke inne i «Nansen-Amundsen-året 2011»s økonomi.

På dagen avduket H.M. Kong Harald et monument over Roald Amundsen og hans team, laget av kunstneren Håkon Anton Fagerås. Kongen åpnet også museets nye sørpolsutstilling og la ned grunnsteinen for det nye «Gjøa»-bygget. På uteområdet rundt «Fram» og Norsk Maritimt Museum arrangerte Frammuseet en polarfestival med rundt 20 boder med forskjellige polare produkter og aktiviteter. Museet holdt et lukket arrangement innendørs med etterkommere av mannskapene på «Fram» og «Terra Nova» i 1910–14, og det var opptak til spesialsending på TV 2 fra «Fram»s hoveddekk med blant annet intervjuer av etterkommere og direkte-sending fra Sørpolen. Under TV-opptakene spilte Nils Petter Molvær på Bygdøynes brygge samtidig som lyskunstner Gerry Hofstetter projiserte store polarhistoriske bilder på museets yttervegg. Alt kunne følges på skjermer inne og på en storskjerm utendørs. Jan Eggum fremførte en egenkomponert vise om Sørpolen. TV 2 bidro med et direktesendt jubileumsprogram på kvelden.

Sørpolen

I perioden 12.–15. desember besøkte statsministeren Sørpolen for å markere at det var 100 år siden Roald Amundsen og hans følge nådde polpunktet, og for å framheve betydningen av Antarktis i forbindelse med globale klimaendringer. «Det er viktig at polarnasjonen Norge markerer 100-års jubileet for Amundsens ankomst til Sørpolen. Det er viktig å vise at de menn som kom først til Sørpolen var norske, og det er viktig at vi tar vare på den arven, de tradisjonene og den identiteten dette betyr for landet vårt» sa Stoltenberg til TV 2.

Som en del av markeringene gikk statsminister Jens Stoltenberg de siste kilometerne inn til Sørpolen på ski sammen med Jan-Gunnar Winther, Stein P. Aasheim og Børge Ousland. Ved det seremonielle polpunktet holdt Stoltenberg tale og avduket en isskulptur av Roald Amundsen, laget av Håkon Anton Fagerås. Senere på dagen var det mottagelse for alle nordmenn som befant seg på Sørpolen og en middag med amerikansk deltagelse. Statsministeren kunngjorde at regjeringen ønsker å styrke samarbeidet om polarforskning med

Statsminister Jens Stoltenberg holder tale på Sørpolen. Foto: Statsministerens kontor

Stein P. Aasheim, Jan-Gunnar Winther, statsminister Jens Stoltenberg og Børge Ousland på ski ved Sørpolen. Foto: Statsministerens kontor

andre land med 40 millioner ekstra over de neste tre år.
«Forskningen vil særlig fokusere på klimaendringene og økosystemet i Sørishavet» sa statsminister Jens Stoltenberg under besøket på den amerikanske «Amundsen-Scott South Pole Station».

Statsministeren og Jan-Gunnar Winther fra Norsk Polarinstitutt snakket også via satellittlink med H.K.H. Kronprins Haakon som deltok på den nasjonale markeringen i Tromsø. Overføringen ble vist på storskjerm på Stortorget i Tromsø.

Organisering og kostnader vedrørende markeringen på Sørpolen var utenom «Nansen-Amundsen-året 2011», selv om sekretariatet bisto en del og overføringen til Tromsø ble organisert som en del av Sørpolmarkeringen i Tromsø.

5. Profil

En sentral oppgave for sekretariatet var å bidra til å skape oppmerksomhet omkring jubileet generelt, herunder de nasjonale markeringene så vel som det mylderet av markeringer som ble arrangert i Norge. Etableringen av profil for året og nettsiden www.nansenamundsen.no var viktige elementer.

Logo

Logoen ble utviklet av Tank designbyrå etter skisser fra styringsgruppen. Byrået ble valgt etter anbud fra tre byråer. Det ble utviklet tre utgaver som ble lagt ut på nettsiden for nedlastning, sammen med informasjon til arrangører om bruk.

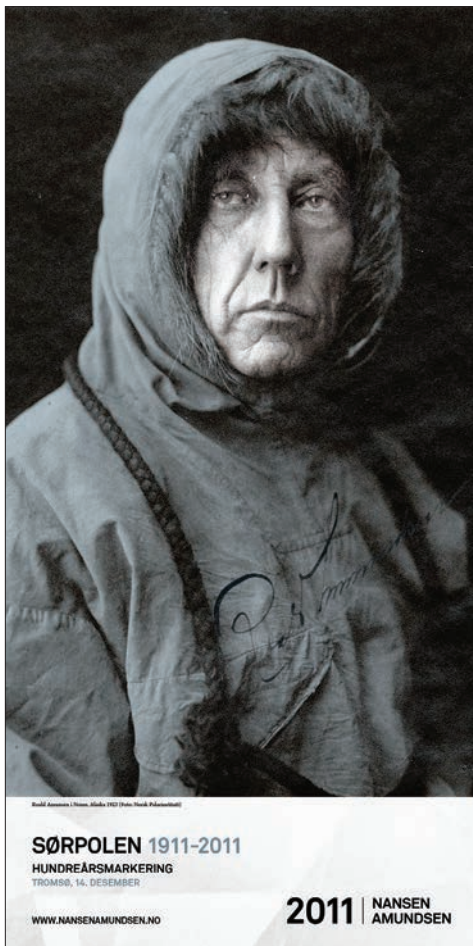
Profilelementer

Det ble utviklet en dekorbakgrunn og kolorerte portrettbilder som ble benyttet i trykksaker og på nett. Nasjonalbiblioteket og Norsk Polarinstitutt la ut høyoppløselige bilder av Nansen og Amundsen på sine nettsider til fri benyttelse.

Vignett

Tank designbyrå utviklet en vignett som ble lagt ut på nettsiden for fri nedlastning, med norsk og engelsk tekst. Vignetten hadde en varighet på halvannet minutt og viste hovedelementer fra Nansen og Amundsens liv og virke. Den ble projsert ved flere av utendørsmarkeringene.

2011 | NANSEN AMUNDSEN

Roald Amundsen. Foto: Nasjonalbiblioteket, bildet er kolorert

6. Nettstedet www.nansenamudsen.no

Nettstedet ble lansert 25. juni 2010 og innholdet ble kontinuerlig utviklet og oppdatert til mai 2012. Nettstedet inneholdt en utførlig arrangementskalender, medieklipp, nyheter, bilder og andre ressurser som oversikt over aktuelle foredragsholdere. Open CMS ble benyttet som plattform og publiseringsløsning for nettstedet.

Ressurser

Sekretariatet ved Janne Schreuder var nettstedsredaktør og webutvikler Paul Inge Flakstad ved Norsk Polarinstitutt var teknisk utvikler.

Opprinnelig ønsket ikke styringsgruppen at de begrensede ressursene skulle brukes på kommunikasjon internasjonalt, men på grunn av etterspørsel ble deler av nettstedet også oversatt til engelsk. Dette ble gjort hovedsaklig av innleid ressurs (Janet Holmén, Achademia).

Statistikk fra Google analytics

I perioden 25. juni 2010–31. desember 2011 hadde nettstedet www.nansenamudsen.no 62 511 besøk som kom fra 120 land/territorier. De fleste besøk kom fra Norge (52 024), Tyskland (1337) og USA (1294). Det var 40 324 unike besøkende. Trafikk-kilder oppgis til å være søkemotoren Google 46 %, direkte trafikk 17 % og henvisninger fra andre nettsted 31 %, herav Norsk Polarinstitutt 5,2 %.

Kontakt oss For pressen Booke foredrag Booke utstilling Lenker til arrangører

«Vi er alle oppdagelsesreisende i livet, hvilken vei vi så enn følger.»
FRIDTJOF NANSEN

2011 | NANSEN AMUNDSEN

Forsiden Nansen Amundsen Bildegallerier Kalender Om året Ressursbase Skole

Du er her: Forsiden

Nansen-Amundsen-året 2011

I 2011 sammenfaller to jubileer av stor betydning for Norge: det er 150 år siden Fridtjof Nansen ble født og 100 år siden Roald Amundsen, sammen med sine fire menn, nådde Sørpolen som de første. For å få en felles overbygning på jubileumsåret har Regjeringen besluttet etableringen av Nansen-Amundsen-året 2011.

NORDLYS OG NORSK POLARINSTITUTT KÅRER NORGES 10 VIKTIGSTE POLAREKSPEDISJONER

HØYOPPLØSELIGE BILDER fra Nasjonalbiblioteket
Kan benyttes vederlagsfritt med kreditering

Hva skjer?

august 2011							
Uke	må	ti	on	to	fr	lø	sø
32	1	2	3	4	5	6	7
33	8	9	10	11	12	13	14
34	15	16	17	18	19	20	21
35	22	23	24	25	26	27	28
36	29	30	31	1	2	3	4

1 arrangement:

Starter i august 2011

02. aug 2011
Bok «...en sten løftet fra mitt hjerte...» En reise over Polhavet i Nansens og Frams geologiske fotografier

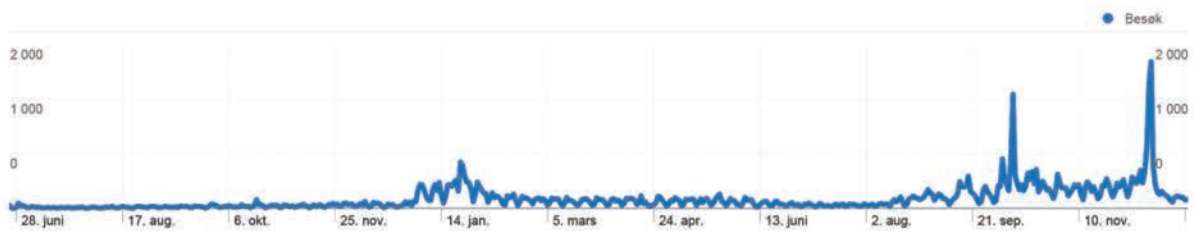
Nyheter

Frammuseet åpner ny utstilling om Robert F. Scott
22. mai 2012
Utstillingen forteller den utrolige historien om Terra Nova-ekspedisjonen 1910 - 1913 og inneholder bilder og originale gjenstander fra ekspedisjonen. Åpner 7. juni.

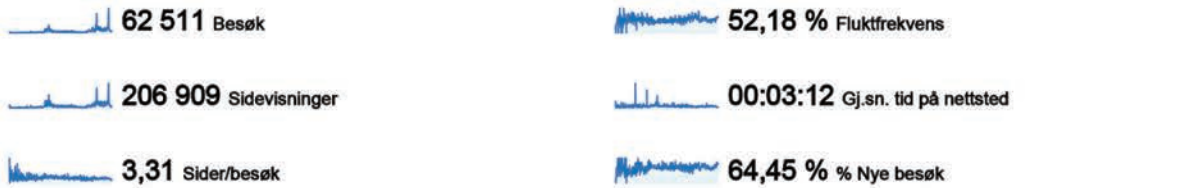
Jubileumsåret i media

Roald Amundsens ukjente liv i Antwerpen
27. april 2012 - Norges ambassade
Onsdag 25. april var ambassaden i Brussel med på å arrangere to tilstelninger med polfarer Roald Amundsen i hovedrollen.

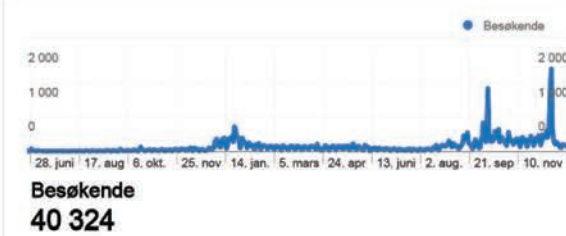
Del Polo Sur a La Habana
12. mars 2012 - Norges ambassade
Como ráfaga de aire frío en medio del calor humano y caribeño de La

Nettstedbruk

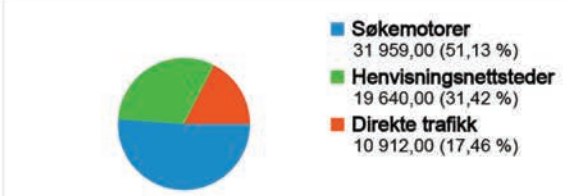
Oversikt over besøkende

Kartoverlegg

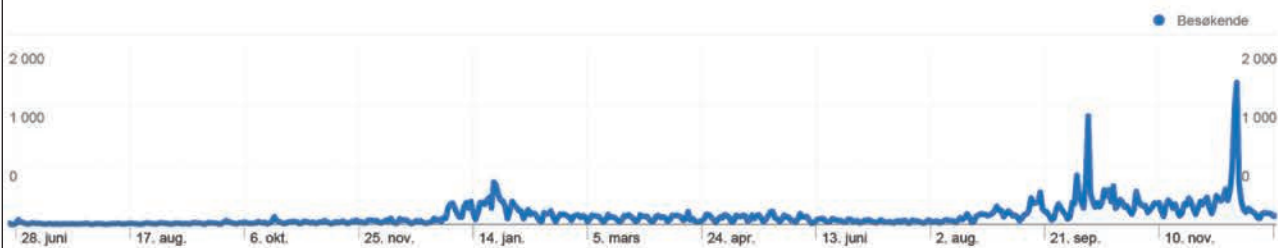

Trafikkildeoversikt

Innholdsoversikt

Sider	Sidevisninger	% Sidevisninger
/no/	47 470	22,94 %
/no/nansen/	9 652	4,66 %
/no/galleries/	9 166	4,43 %
/no/amundsen/	8 753	4,23 %
/no/events/	6 938	3,35 %

40 324 personer besøkte dette nettstedet

 62 511 Besøk

 40 324 Absolutt unike besøkende

 206 909 Sidevisninger

 3,31 Gjennomsnittlig antall sidevisninger

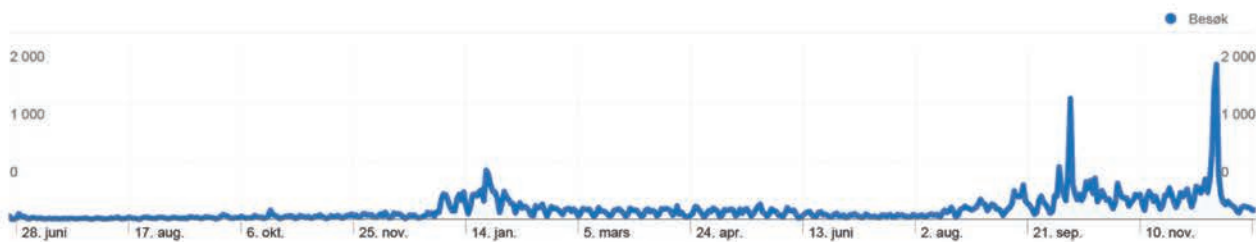
 00:03:12 Tid på nettsted

 52,18 % Fluktfrekvens

 64,45 % Nye besøk

Teknisk profil

Nettleser	Besøk	prosent besøk
Internet Explorer	31 300	50,07 %
Firefox	12 131	19,41 %
Safari	8 826	14,12 %
Chrome	7 387	11,82 %
Opera	1 734	2,77 %

Alle trafikklider sendte til sammen 62 511 besøk

17,46 % Direkte trafikk

31,42 % Henvisningsnettsteder

51,13 % Søkemotorer

- Søkemotorer
31 959,00 (51,13 %)
- Henvisningsnettsteder
19 640,00 (31,42 %)
- Direkte trafikk
10 912,00 (17,46 %)

Vanligste trafikklider

Kilder	Besøk	prosent besøk	Søkeord	Besøk	prosent besøk
google (organic)	28 768	46,02 %	nansen amundsen	1 787	5,59 %
(direct) ((none))	10 912	17,46 %	nansen	1 367	4,28 %
facebook.com (referral)	3 483	5,57 %	nansen amundsen året	969	3,03 %
npolar.no (referral)	1 689	2,70 %	nansen og amundsen	745	2,33 %
npweb.npolar.no (referral)	1 536	2,46 %	nansenåret	564	1,76 %

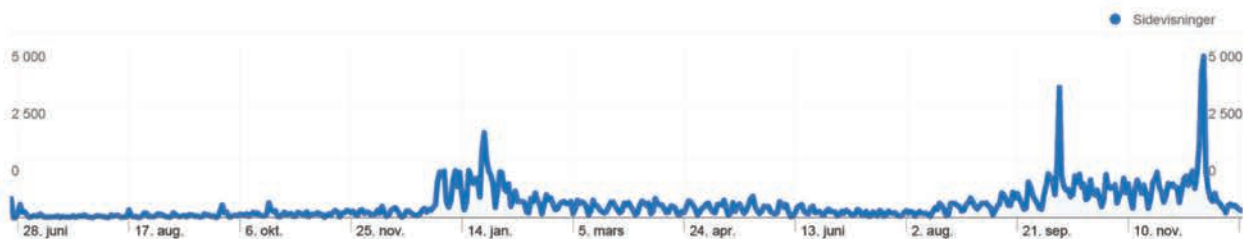

62 511 besøk kom fra 120 land/territorier

Nettstedbruk

Land/territorium	Besøk	Sider/besøk	Gj.sn. tid på nettsted	% Nye besøk	Fluktfrekvens
Besøk 62 511 % av nettstedssummen: 100,00 %	Sider/besøk 3,31 Nettstedgj.sn: 3,31 (0,00 %)	Gj.sn. tid på nettsted 00:03:12 Nettstedgj.sn: 00:03:12 (0,00 %)	% Nye besøk 64,61 % Nettstedgj.sn: 64,45 % (0,25 %)	Fluktfrekvens 52,18 % Nettstedgj.sn: 52,18 % (0,00 %)	
Norway	52 024	3,33	00:03:01	63,38 %	51,74 %
Germany	1 337	3,45	00:02:42	75,92 %	55,65 %
United States	1 294	2,83	00:02:34	75,27 %	57,65 %
Sweden	697	3,10	00:02:33	71,74 %	52,22 %
United Kingdom	590	2,79	00:02:17	80,85 %	57,97 %
Russia	588	3,90	00:09:50	54,59 %	51,36 %
Denmark	585	2,88	00:02:27	62,22 %	51,11 %
Italy	428	3,66	00:31:19	68,69 %	47,90 %
France	385	3,22	00:02:57	60,78 %	60,00 %
Spain	382	3,67	00:02:59	77,49 %	50,52 %

1 – 10 av 120

Sider på dette nettstedet ble vist totalt 206 909 ganger

 206 909 Sidevisninger

 144 089 Unike visninger

 52,18 % Transittstoppfrekvens

Toppinnhold

Sider	Sidevisninger	% Sidevisninger
/no/	47 470	22,94 %
/no/nansen/	9 652	4,66 %
/no/galleries/	9 166	4,43 %
/no/amundsden/	8 753	4,23 %
/no/events/	6 938	3,35 %

7. Markedsføring og media

Sekretariatet for Nansen-Amundsen-året var pressekontakt for jubileumsåret og håndterte henvendelser fra inn- og utland. Nyheter ble publisert på jubileets nettside og Facebook-sider. To pressekonferanser ble holdt, og syv pressemeldinger ble sendt ut. Til hovedmarkeringene 10. oktober og 14. desember ble det benyttet ekstra hjelp til pressehåndtering og fotografering.

Markedsføring

Til Nansenfeiringen 10. oktober ble det informert via ranselpost til skoler, og flyers ble delt ut i Oslo sentrum. Webflyers ble distribuert og banner satt opp langs Karl Johans gate. Det var innslag på God Morgen Norge på TV 2s morgensending, og annonser for Nansen-festen var satt inn i Aftenposten Aften, Aftenposten og Dagsavisen. Nansen-seminaret ble annonsert i Dagsavisen. Innlegg ble postet på aktuelle kultur- og aktivitetskalendere, og nyheter ble publisert på egen nettside og Facebook-side samt utvalgte eksterne nettsider. Statsminister Jens Stoltenberg brukte sin Facebook- og Twitterprofil 5. oktober. Statsministeren henviste til «året» i sine fjernsynssendte nyttårtaler ved inngangen til 2011 og 2012.

Til Sørpolmarkeringen 14. desember ble det utarbeidet eget presseprogram. TV 2 og NRK sendte innslag på TV. Det var utdeling av program og plakater til butikker og bedrifter i Tromsø. Det ble informert via skoler, webflyers, Facebook, nyheter på egen nettside samt eksterne nettsider, og innlegg ble lagt ut på aktuelle kultur- og aktivitetskalendere. Amundsen-jubileet ble annonsert i lokale og regionale aviser. Kongehuset hadde nyhet på sin nettside, og Kronprinsparet twitret om arrangementet.

Gjennom hele jubileumsåret ble det postet nyheter og informasjon om arrangementer og andre arrangører på Facebook, og siden fikk 1058 «likes».

FRIDTJOF NANSENS STØRSTE BRAGD VAR IKKE POLFERDENE,
MEN Å BRUKE DEM TIL Å REDDE 30 MILLIONER MENNESKER

H.M. KONG HARALD
STATSMINISTER
JENS STOLTENBERG
SISSEL KYRKJEBØ
MADCON
TINE THING HELSETH
PETTER SCHJERVEN OG ERIK SOLBAKKEN

STOR JUBILEUMSFEST
NANSEN
UNIVERSITETSPLASSEN
10. OKTOBER 2011
KL. 18.30 • GRATIS FOR ALLE

2011 | NANSEN
AMUNDSEN

NANSEN KOM FRAM.
DET GJORDE OGSÅ
HUNDRETUSENER AV
FLYKTNINGER TAKKET
VÆRE NANSENPASSET.
BLI MED Å HYLLE POLFAREREN,
FORSKEREN, HUMANISTEN
OG FREDSPRISVINNEREN.

H.M. KONG HARALD
BAN KI-MOON
STATSMINISTER
JENS STOLTENBERG
SISSEL KYRKJEBØ
MADCON
TINE THING HELSETH
PETTER SCHJERVEN OG ERIK SOLBAKKEN

STOR JUBILEUMSFEST
NANSEN
UNIVERSITETSPLASSEN
10. OKTOBER 2011
KL. 18.30 • GRATIS FOR ALLE

2011 | NANSEN
AMUNDSEN

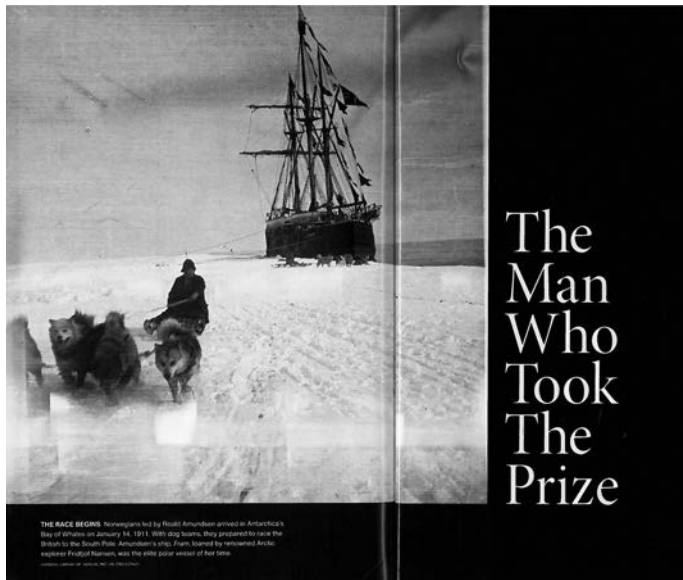
Jubileumsåret i medier

Jubileumsåret har hatt bred og positiv medieomtale i både lokal- og riksviser gjennom hele året.

Hovedarrangementene, enkeltarrangementer og Frammuseets «nye vår» fikk god plass i media. Det fikk også Sørpolen, blant annet de mange ekspedisjonene og statsministerens besøk. Internasjonale media som Al Jazeera og BBC dekket dette.

Andelen radiotid var mer beskjeden, og da i hovedsak med jubileets økonomi som tema. Både NRK, TV 2 og TV Norge kjørte fjernsynsprogrammer og nyhetsinnslag i beste sendetid.

Utvalgte medieklipp fra norsk og utenlandsk media:

Amundsen og Scott ble viet hele 14 sider i National Geographic. Faksimile: National Geographic

Kalvø

Are Kalvø, forfatter og humorist

ILLUSTRASJON: ØRJAN JENSEN

Det kjem fleire byster

Litte du Nansen-Amundsen-året? Slapp av, det kjem fleire markeringar.

Denne veika var det hundre år sidan Roald Amundsen nådde Sørpolen. Dette blei markert ved at Jens Stoltenberg gjekk på ski i mange minusgrader og avduka ei byste av is på Sørpolen.

Dermed går eit jubileumsår mot slutten, og ein kjenner på den store tomheita. Ein blir jo glad i desse bystevandringane, ein blir glad i talane om store bragder. Ein blir stolt. Ein ønsker at det kunne vere slik heile tida.

Øg det kan det.

drive valkamp og skulde kvarandre for å påføre kvarandre drapstruslar.

I 2013 er det også åtte år sidan den raudgrøne regjeringa tok over makta. Dette vil bli markert ved at Jens Stoltenberg gir makta til Erna Solberg.

I 2014 ER den norske grunnlova 200 år gammal. Dette vil bli markert ved at mange les den norske grunnlova for første gong og spør seg sjølv: I alle dagar, kvifor har vi halde på dette i to hundre år??? Resten av markeringa blir sterk forseinka, på grunn av ein langvarig lokaliseringsdebatt etter at fleire ordlurarar reagerte på det veldige folket på Eidsvoll.

landsmøder som ho gjerne blir kalla, avdukar eit kilo smør. Akkurat som under Amundsen-året, blir det også gjennomført fleire ekspedisjonar for å heidle innspesen til folket under smørkrisa. Ein av ekspedisjonane leverer heilt utan smør i to veker. Ein annan ikkje fullt så barsk ekspedisjon lever på importert smør. Og den mest kompromissause ekspedisjonen heidar minnet om smørmangelåret 2011 ved å avbryte ein lavkarbondiett.

I 2019 blir det markert at det er femti år sidan Carl I. Hagen begynte å trekke seg tilbake frå norsk politikk. Hagen, som framleis er aktiv i lokalpolitikken som nestledar i samferdselsutvallet i Alfadz del PI kommune, vil markere dagen ved å

Are Kalvø skriver om jubileumsåret i Aftenposten. Faksimile: Aftenposten

8 Kultur
Tirsdag 13. desember 2011
Aftenposten

Kultur

Sett noe. Hort noe. [Tips oss! kultur@aftenposten.no](http://tips.oss.kultur@aftenposten.no)

På nettet

Seerkamp. Det er fint med verdensgjerner, men nordmenn er nok mer glad i bygdeoriginaler. Flere så «Der ingen skulle tru at nokon bus enn Nobelkonserten på TV. [Aftenposten.no/kultur](http://aftenposten.no/kultur)

Kultur **9**

Verden vil se Nansen og Amundsen

POLARJUBILEUM
Veslemyr HEDVIG ØSTREM

Nær 300 000 besøkende har tatt turen til Frammuseet, landets nest mest besøkte museum. Når skipet med Sørpolen markeres med stor fest, er 180 etterkommere etter både Scott og Amundsen invitert på dekk.

Polaråret har vært travelt for Frammuseet, og selv en kald vinterdag i desember myldrer det gjester i det kalde rommet der polarkutten Fran trener i all sin prakt. Knapp noen blir i verden bærer så mye evyrt og historie som denne Colin Archer-kutten fra 1912. I morgen kjører dekkene for etterkommere, kongelige og prominente. Her blir det både et historisk, kulturelt og direkte rapportasje til Sørpolen, der en stolt og prestisjetung Amundsen ekspedisjon speiler både Scott og Amundsen.

Fakta

To jubiler
I 14. desember 1911 planter Roald Amundsen det norske flagget på Sørpolen.
Det er 150 år siden polartidens og nobelprisen i fred for Nansen ble delt.
De to berømtene markeres med et særskilt jubileum i morgen, både i Oslo og Tromsø.
Over 30 land viser det år utstillingen om Nansen og Amundsen.

Vi gjensiene kunne følge med på resten av dagen av klippene - skipet har ikke vært i bruk på 100 år, og er i dårlig forfatning, forteller dekket.

Lite offentlig stette
Frammuseet er et privat museum. Det eneste museet har fått i løpet av 100 år er et stort rom som ble bevilget da museet åpnet i 1978. Det er god til å bruke på årene på taket. Når museet nå skal utvide, er det oppgavene med å finne nye lokaler og å bygge ut museet som er på 10 millioner kroner som ikke bevilget da museet åpnet i 1978. Det er god til å bruke på årene på taket. Når museet nå skal utvide, er det oppgavene med å finne nye lokaler og å bygge ut museet som er på 10 millioner kroner som ikke bevilget da museet åpnet i 1978.

Polarkamp
I morgen inviterer Frammuseet til polarkamp. Museet har hatt 300 000 besøkende i år, og forventer enda høyere tall neste år etter utstillingen og nye utstillinger.
Foto: Ingar Storrø

POLARINDUSTRIENE

- Bøker og filmer er det også blitt i året. Først var boken om Fran, en ungdomsvetne av boken til Tor Borch Smørnes fra 1983. Der forteller historien om skipet som gjorde polarekspedisjonene mulig.
- Så fulgte boken om Nansens brev til amerikanske Brende Utland. Nansens siste lytteliv. Boken viste opplyst med sin publisering av en ruten Polarhelt.
- Biografien Nansen, Oppdager av Nordpolen, av John P. Gode. Biografien i norske medier. Blandt to er vant til å se på.
- Biografien Nansen, Oppdager av Nordpolen, av John P. Gode. Biografien i norske medier. Blandt to er vant til å se på.
- Biografien Nansen, Oppdager av Nordpolen, av John P. Gode. Biografien i norske medier. Blandt to er vant til å se på.
- Biografien Nansen, Oppdager av Nordpolen, av John P. Gode. Biografien i norske medier. Blandt to er vant til å se på.

I morgen inviterer Frammuseet til polarkamp. Museet har hatt 300 000 besøkende i år, og forventer enda høyere tall neste år etter utstillingen og nye utstillinger. Foto: Ingar Storrø

I 1912 ble det første mennesket til å gå på Sørpolen. Det var Roald Amundsen. Han ble ledsaget av Ole A. Jensen og Hans Egede. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer.

I 1912 ble det første mennesket til å gå på Sørpolen. Det var Roald Amundsen. Han ble ledsaget av Ole A. Jensen og Hans Egede. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer.

I 1912 ble det første mennesket til å gå på Sørpolen. Det var Roald Amundsen. Han ble ledsaget av Ole A. Jensen og Hans Egede. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer. De ble ledsaget av tre hunder og tre eskimer.

Polarheltene på verdensturné

VESLEMYR HEDVIG ØSTREM

Den siste erindringsdagen er utstillingen. Arven etter Nansen ligger i Universitetet i Oslo og Frammuseet. Der vises polarekspedisjonens forskningsarbeid for publikum. Utstillingen er blitt vist i St. Petersburg, Berlin, Moskva og tidligere også i tillegg til Bergen, Oslo og Tromsø.

Nansen som Riktingsarbeid er gjennomført for en annen utstilling, avskjært i samarbeid med UNESCO og Norsk Flyktninghjelp. Den er vist i en rekke land i Latin-Amerika, Asia og Afrika, samt ved FN-konferansen i New York.

«I enkelte land har interessene for Nansens flyktningarbeid vært størst, andre har det akademiske opplegg tilpasset lokal politikk».

«Vi har hatt en stor etterspørsel og har avsluttet utstillinger som er lenge å ende rundt. Nansen har appell på alle måter i ulike land, sier Tor Inge Lauen, seniorrådgiver i kulturrevisjonen i UD. Det er veldig oppmuntrende og i hver mange som snakker har sett utstillingene, sier han.

Aftenposten viet stor plass til Frammuseet. Faksimile: Aftenposten.

Nansenskolen på Lillehammer er den institusjonen i Norge som forvalter Fridtjof Nansens humanitære arv.

Fridtjof Nansen hadde en sånn enorm autoritet... sier Inge Eidsvåg, lektor ved Nansens skolen.

Hittil Nansens kom Maria Amelle for å holde foredrag. Senere ble hun arrestert i Bjørnemyren. Eidsvågs gate like bakfor.

Alle som besaker Nansenrommet følger av Fridtjof Nansens rymninge bak fra veggene.

LILLEHAMMER (Dagsavisen) – Han var jo nærmest et universalgut. Den mannen kunne jo alt, sier Inge Eidsvåg, tidligere rektor og nå lektor ved Nansens skolen på Lillehammer, den institusjonen som i dag forvalter Nansens humanitære arv i Norge. Inge Eidsvåg er i tillegg til å være politiker, skoleleder, jeger, diplomat, politiker, forfatter, forsker og verdens første hørkemester for flyktninger.

– Det er jo utrolig at en mann har rukket så dette! Han ble jo ikke engang 70? – Ja, det er jo det sier Eidsvåg. – Han vitenskapslige karriere begynte som zoolog. Doktorarbeidet ble en nevropsykologisk vitenskapelig avhandling om menneskets livsvilkår som et viktig arbeid i dag. Han var også en habil sosialantropolog, han grunnla oseanografien, han var klimaforsker, han var oppdager av det nordlige...

– Han gikk på skole i Grønland... – Han prøvde å nå Nordpolen... – Han var senest i 1905... – Ja, det var jo Nansen selv som reiste til Danmark og å spørre prins om å bli konge i Norge. Og så skrev jo Nansen så fantastisk godt, bekken hans solgte i store opplag. Boka «Etisk omkvad» er veldig god og handler om kvartene på Grønland. Han var veldig ute med å oppdage de etiske minnerstene...

– Men hadde Nansen virkelig ment at Maria Amelle skulle fått bli i Norge, slik noen hevder nå? – Nansen tenkte jo nok skulle bli det uansett hvor hjemmet. Samtidig var han realist som å ette lønninger, og han var ikke redd for å bryte med et styvtent regelverk. Jøg

Inge Eidsvåg, lektor ved Nansens skolen.

synt det er vanskelig å beskrive den typen evner, hva ville Nansen gjort. Det er det ingen som vet. Det vi vet, er at han hadde et stort, bankende hjerte for menneskers nød.

EUROPAS VEGRING Ett av bildene på veggene i Nansenrommet viser Nansen stående i Moskva, en høy menneskekilde som står ved siden av en fra, russisk jente. Kanrlige er han fra Ukraina eller Volga-distriktet, områdene som ble så hardt rammet av hungersnøden i årene etter revolusjonen i 1917. Den står som minne om Nansens innsats under hungersnøden. Fra før hadde Nansen lenge interessert seg for Russland. Han hadde besøkt S. Petersburg, han hadde sølt med Jensen-ehva til Krasnodar, og han var også opplysningsretende hadde han blitt kjent med de såkalt folkegjeppe da han passerte Nordpolen på sin ferd med om å bli konge i Norge. Og så skrev jo Nansen så fantastisk godt, bekken hans solgte i store opplag. Boka «Etisk omkvad» er veldig god og handler om kvartene på Grønland. Han var veldig ute med å oppdage de etiske minnerstene...

– Men hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

– Han hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

– Han hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

– Han hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

– Han hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

– Han hadde en sånn enorm autoritet. Han kunne reise til London, Moskva eller Berlin, og han var kjent over alt. Han førte seg selvklart over alt, hadde en stemme som ble hørt til, og alle visste at han hadde disse menneskelige kvalifikasjoner som han hadde vist i Isøene. I kampen for å komme seg over Grønland og til Nordpolen, han hadde vist en enorm viljestyrke og dødsgrit, sier Eidsvåg.

Dagsavisen berling 22. januar 2011

berling 22. januar 2011 Dagsavisen

Nansen humanitære innsats ble løftet fram. Faksimile: Dagsavisen

Mange nye biografier og bøker om Nansen/Ardenen kom ut i jubileumsåret. Faksimile: Klassekampen

BOKMAGASINET

KLASSEKAMPEN

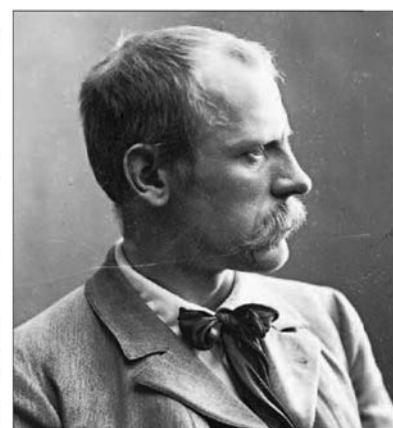
KLASSEKAMPEN

BOKMAGASINET

Jubilant: Fridtjof Nansen fyller 150 år og feires med to biografier. Carl Emil Vogt og Harald Dag Jølle leverer gode, men nokså ulike portretter.

Et moderne oppdager

Som allerede undertittelen varsler – «Mannen og verdmen» er Carl Emil Vogts bok den av høstens Nansen-biografier som spenner opp det bredeste leiretet. Tittelen signaliserer at en fortelling om Fridtjof Nansen – en mann som gjennom store deler av livet pleiet nære forbindelser i de vestlige stormaktens innerste kjerne: en mann som medierte mellom kulturer og makter – vil kunne bli en historisk bryte mer enn det enkelte livspåseg som skildres.

AKTIV: De to biografiene trenger nye ideer om Nansen til torps. FOTO NASJONALBIBLIOTEKET.

Det er et spennende og vellykket grep, for ved å konsentrere interessen rundt Nansens internasjonale engasjementer får Vogt også belyst litt andre aspekter ved hans prosjekter i arktiske områder enn det mye plass har blitt gjort. For eksempel rydder han vel så mye ert til å skrive om Nansens opphold blant innuittbefolkningen på Vest-Grønland 1888-89, og den senere boken «Eskimoliv», som til selve ferden over Grønlands innlandsis og den påfølgende besetningen «Paa Siki over Grønland». Slik bruker biografen grønlandsprosjektet for å drøfte hvordan Nansens sosialsamvittighet vekkes, hvordan hans antipatieriske holdning utvikles, og hvordan den unge ekspedisjonslederen reiser hjem med dype innsikter om sårbare samfunn – erfaringer som ble avgjørende under

hans humanitære arbeid tre år senere. Vogts konklusjon er betegnende i så måte: «Det viktigste Nansen oppdaget i nord var ikke isfjell. Det var noe som i og for seg var kjent fra før, men som få tok inn over seg – at det bodde mennesker der». Det er ifølgelig Nansen som portretteres i Vogts biografi.

«Mannen og verdmen» kaster nytt lys over flere sider av Nansens liv og verk. Blant annet stiller Vogt med ny og grundig dokumentasjon om Nansens turneværksomhet i USA etter Fram-ferden, en balansert og omhyggelig belagt framstilling av Nansens humanitære arbeid i Øst-Europa, samt opplysninger om hans rolle i EU-forberedelsen paneuropasjonen. Og den som på forhånd mente å kunne skjønne noen fascistiske striper i Nansens patriotiske nasjonalisme, vil finne seg selv på tynn is etter å ha lest Vogts drøfting av hva som karakteriserer Nansens nasjonale forestillinger.

Det skal ikke nektes for at Jølle har et mindre lakknem- gitt utgangspunkt enn Vogt. Mange vil nok oppleve inter- nasjonalistisk som et mer pierende tema enn norsk havforskning. Satt på spissen.

hvilke krefter Nansen la ned i dette arbeidet. Desuten har innfallsvinkelen hans behandlet andre bokjenskap og personkonstellasjoner enn hva som vanligvis er tilfelle i bedrer om Nansen.

Jølle skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

spriter opp beretningene og gir meransak. Som da Vogt uttalte: «Oppdageren» utgjør det første 25 sidene av Jølles bok, som er oppriving i lekker kryssklipping mellom den unge Nansens første møte med polarområdene på seilfangeren «Viking» og opplysninger om hans bakgrunn, så vel som fram- plett mot det som skal komme.

Slike variasjoner i dette fagnil- joet og dets interne dragkamper får Jølle framhevet vesentlige aspekter ved Nansens liv som har blitt underoppil i tidligere biografier. Slik sett blir «Oppdageren» en viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

«Oppdageren» er viktig bok. Vogt skriver at «fra og med hjemkomsten fra Grønland i 1889 er fortellingen om Nansen en historie utenom det vanlige». I dette har han helt rett. Utasnet kan like fullt støttes om for å si at det er en historie om Nansen som er utvokst av en historie om Nansen.

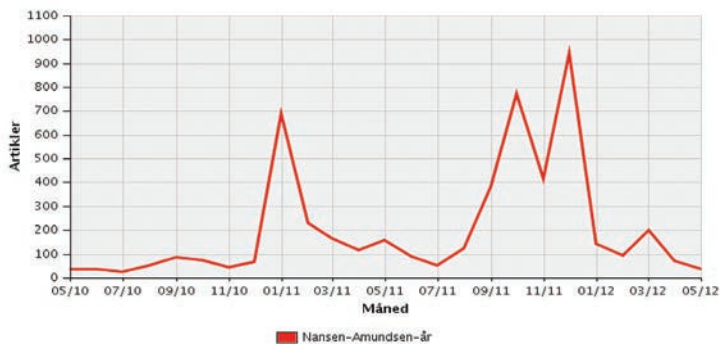
STRABASHT: Nansen (L.N.) og Fredrik Hjalmar Johansen trekker en kjetle over røft terrenng på Nordpolen, sommeren 1895. FOTO: NASJONALBIBLIOTEKET

STRABASHT: Nansen (L.N.) og Fredrik Hjalmar Johansen trekker en kjetle over røft terrenng på Nordpolen, sommeren 1895. FOTO: NASJONALBIBLIOTEKET

Medierapport

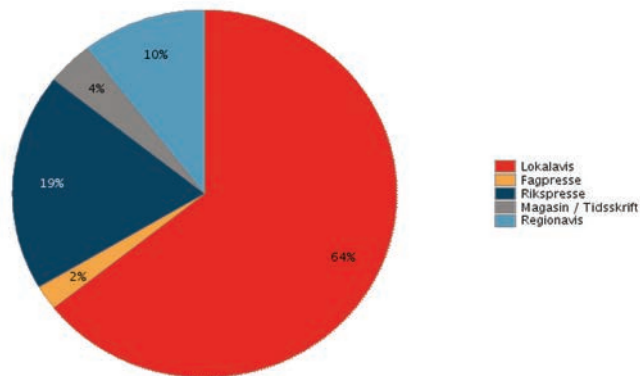
Retriever utførte medieanalyse i tidsrommet 1. mai 2010 til 31. mai 2012.

Antall medieoppslag 01.05.2010 – 31.05.2012

- Diagrammet gir et overblikk over antall medieoppslag som omhandlet eller nevnte Nansen-Amundsen-året i perioden 01.05.2010 – 31.05.2012.
- Kildegrunnlaget består av rundt 240 papirmedier (deriblant riksaviser, regionaviser, lokalaviser, magasiner og fagblader), rundt 800 nettaviser og nettsider som bringer nyheter samt nyhetssendinger fra etermediene NRK, TV2 og P4.
- I løpet av perioden var det totalt 5.077 medieoppslag som nevnte Nansen-Amundsen-året i det nevnte kildegrunnlaget.

Fordeling på kildekategori

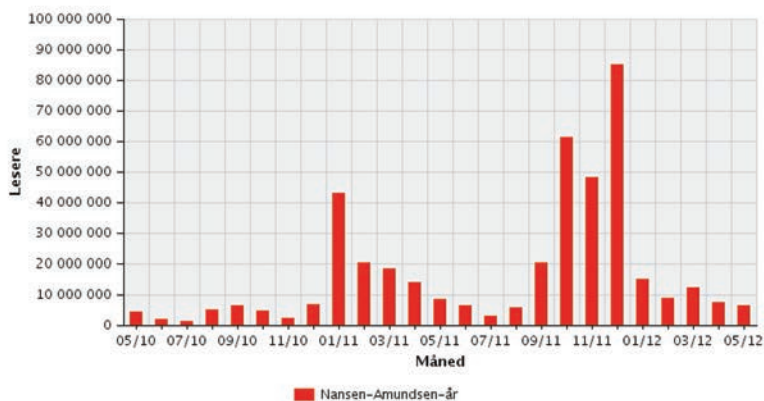
- Diagrammet gir et overblikk over hvordan medieoppslagene fordeler seg på kildekategori. Tallene tar kun utgangspunkt i oppslagene i papirmedier.
- Blant papirartiklene der Nansen-Amundsen-året ble omtalt eller nevnt, var 64 prosent i lokalaviser, 19 prosent i rikspresse, 10 prosent i regionaviser, 4 prosent i magasiner og tidsskrift og 2 prosent i fagpresse.

Enkeltmedier

Medietype	Kilde	Total
Papir	Aftenposten	140
Papir	ITromsø	130
Papir	Nordlys	107
Web	Aftenposten	78
Papir	Telemarksavisa	73
Papir	Dagsavisen	68
Web	MSN	59
Web	Nordlys	59
Papir	Bladet Vesterålen	58
Papir	Dagbladet	55
Papir	Østlandets Blad	53
Papir	Varden	48
Papir	Østtendingen	46
Papir	Fredriksstad Blad	45
Papir	Gudbrandsdølen Dagningen	45
Papir	Klassekampen	44
Papir	Østlands-Posten	44
Papir	Sunnmørsposten	42
Papir	Budstikka	41
Papir	VG	41

Tabellen viser hvilke 20 redaksjonelle medier som publiserte flest medieoppslag om Nansen-Amundsen-året i løpet av perioden.

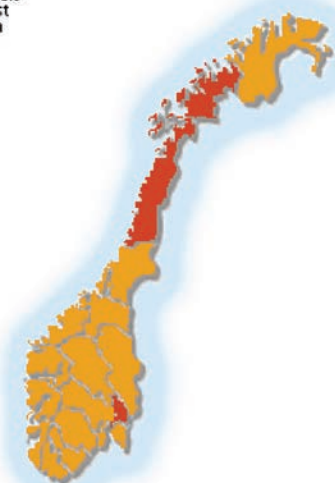
Leser-, lytter og seertall

- Det totale antallet artikler der Nansen-Amundsen-året ble nevnt, fikk en potensiell spredning til over 418 millioner lesere, lyttere og seere (rundet opp til nærmeste hundretusen).
- Tallet kan oppleves som høyt, ettersom det er oppgitt som bruttotall. Tallene er basert på hva respondenter svarer at de leser av papiraviser, tidsskrift og nettaviser, samt hva de oppgir å se på fjernsyn og lytte til på radio. Kilder er Mediebedriftenes Landsforening og TNS-Gallups Forbruker & Media.

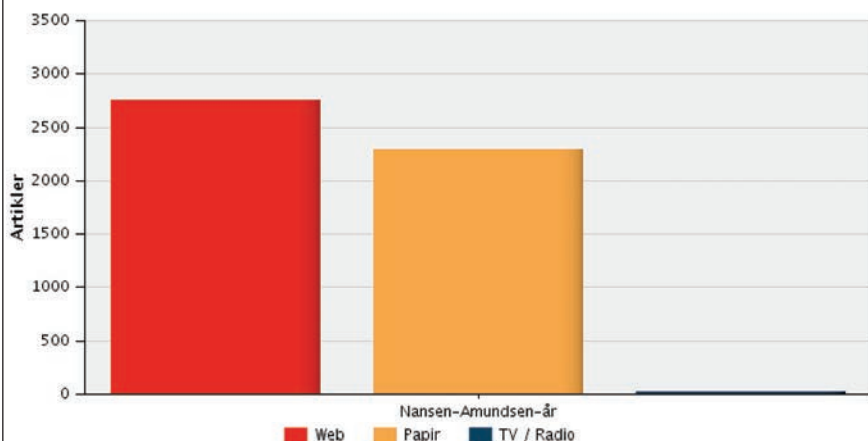
Geografisk fordeling

- Høyest
- Middels
- Lavest
- Ingen

- Den grafiske framstillingen viser medieomtalen fordelt på mediens geografiske nedslagsfelt.
- Mange medier har definert flere enn ett fylke som sitt nedslagsfelt, og derfor vil enkelte artikler telle for flere fylker. Dette gjelder for eksempel alle riks- og nisjeavisene, som dekker hele landet.
- Det var mye omtale av Nansen-Amundsen-året i hele landet. I Troms, Akershus og Nordland var det enda mer omtale enn ellers.

Fordeling på medietype

- Diagrammet gir et overblikk over hvordan medieoppslagene fordeler seg på medietype.
- Totalt 2760 oppslag var på web, 2295 var i papiraviser og 22 var i radio eller fjernsyn.

8. Arrangementsoversikt

Alle arrangører ble oppfordret til å melde sine arrangementer inn til sekretariatet. Dermed ble de også listet i arrangementskalenderen på nettsiden. Noen arrangementer ble ikke rapportert, men ble satt inn i arrangementskalenderen fordi de i sin kommunikasjon (medier, Internett) henviste til jubileumsåret. I oversikten listes et utvalg for å vise spennvidden.

Statistikk

I alt 419 arrangementer ble registrert på nettsiden. De fordelte seg geografisk over 156 steder og ble holdt av 274 forskjellige arrangører i inn- og utland. Nedenfor vises statistikk over fordelingen.

Person	Norge	Utland	
Nansen	208	53	260
Amundsen	196	56	254
	325	88	

98 av arrangementene var fellesarrangementer som omhandlet Nansen og Amundsen

Tema	Norge	Utland
Humanitært	51	19
Idrettslig	4	
Kunsterisk	11	
Litterært	9	
Polart	234	49
Politisk	28	3
Vitenskapelig	71	26

Noen av arrangementene har hatt flere tema eller kategorier på samme registrering. Totalsommene på tabellene vil derfor avvike noe om de sammenlignes mot hverandre.

Kategori	Norge	Utland
Cruise	4	1
Debatt	2	
Ekspedisjon	3	11
Film / TV	30	1
Foredrag / konferanse	130	21
Frimerke	3	1 ¹⁾
Konkurrans	1	1
Konsert	6	4
Markering	13	3
Minnemerke	5	2
Opplevelse	14	1
Pris	1	1
Publisering	21	2
Restaurering	1	
Skoleopplegg	14	1
Teater/performance	33	
Utstilling	53 ²⁾	34

¹⁾ Minst 13 land utga frimerker ifm. jubileet, men kun et fåtall er registrert, da mangelfulle opplysninger foreligger.

²⁾ I tillegg ble en plakattstilling av «Norske polarhelter 1888-1928» vist på ca. 100 bibliotek over hele landet.

Aktivitetsrommet "Nansen og jeg".
Tegning: Quisten

Arrangementer i Norge

Utstillinger

Nasjonalbiblioteket markerte året med utstillingen «Norske polarheltebilder 1888-1928». Helt fra begynnelsen av tok de norske polekspedisjonene fotografiet bruk for å dokumentere, dramatisere og formidle opplevelsene i isen overfor et bredt publikum. Utstillingen presenterte dette materialet for første gang samlet og i en sammenheng som kaster helt nytt og annerledes lys over norsk polar-, fotografi- og kulturhistorie. Utstillingen kom også i en nettversjon, og en plakativ versjon av utstillingen ble vist på mer enn 100 bibliotek rundt omkring i landet.

Nobels Fredssenter hadde to utstillinger. Fotoutstillingen «TRANSIT» fortalte historier om flyktninger og internt fordrevne i forskjellige deler av verden. Den handlet også om Fridtjof Nansen og hans innsats for å hjelpe krigsfanger, hungersrammede og flyktninger tidlig i forrige århundre. Utstillingen synliggjorde likheter mellom de utfordringene Nansen møtte i sitt humanitære arbeid den gang, og dagens utfordringer i ulike konfliktområder verden over. Den prisbelønte fotografen Espen Rasmussen har gjennom flere år reist til konflikthver land for å dokumentere hverdagen til mennesker på flukt. Gjennom 99 fotografier og andre kommunikasjonsuttrykk ga utstillingen sterke inntrykk av hvordan livet fortoner seg i påvente av en bedre fremtid.

Nobels Fredssenter åpnet også et nytt aktivitetsrom for barn kalt «Nansen og jeg». Her kunne barn og familier la seg inspirere av Fridtjof Nansens innsats for flyktninger og få innblikk i hvordan det er å være flyktning i dag. Ved ankomst fikk barna utdelt et digitalt Nansen-pass som startet alle installasjonene. Med passet kunne de besøke Masika på åtte år som bor i en flyktningleir i DR Kongo og de kunne hjelpe Nansen med å gi flyktninger mat, rent vann, medisiner og penger. Barna kunne også ta bilde av seg selv sammen med Nansen. Fotografiet kom på en egen avisforside i Nansen-nytt som barna fikk med hjem som et minne fra besøket. En ny tegneserie tegnet av Qvisten fortalte hvem Nansen var og hvordan han ble inspirert til å gjøre en humanitær innsats for flyktninger etter første verdenskrig.

Frammuseet markerte året med to nye permanente utstillinger på høsten, en utstilling om Fridtjof Nansen og en ny sørpolutstilling. Som en innledning til sørpolsjubileet presenterte Frammuseet en stor utstilling om Roald Amundsen og Belgica-ekspedisjonen, «Antarctic Pioneers». Utstillingen viste informasjon og fotografier over alle ekspedisjoner til Antarktis fra 1895 til 1910, i tillegg til fotografier fra dykking på Belgica utenfor Harstad. En utstilling fra 2009, «Cold Recall – Reflections of a Polar Explorer», ble hengt opp

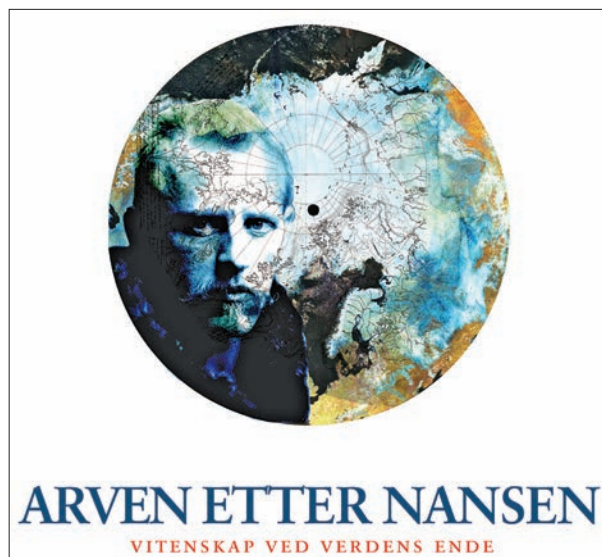

Foto: Universitetet i Oslo

igjen i museet i perioden november 2010 til oktober 2011. Denne utstillingen inneholdt Roald Amundsens eget foredrag og håndkolorerte glasslides fra Sydpolekspedisjonen.

Universitet i Oslo og Frammuseet laget utstillingen «Arven etter Nansen» til universitetets 200-årsjubileum og Nansens 150-årsdag. Utstillingen er omtalt på side 14. I Norge ble utstillingen vist i Bergen, Oslo og Tromsø.

Historisk museum i Oslo laget utstillingen «Arktiske eksperter. Solfolkets møte med Amundsen». Under ekspedisjonen gjennom Nordvestpassasjen i 1903–1906 tilbrakte Amundsen og hans mannskap nesten to år her i nær kontakt med netsilikinuittene. Utstillingen presenterte ekstrem funksjonalitet under ekstreme forhold. Fangstredskaper, klær og annet utstyr fra Amundsens samling fortalte om genial forståelse for overlevelse i arktiske strøk. Det Amundsen lærte av solfolket dannet grunnlag for at han i 1911 kunne lykkes med sin Sydpolekspedisjon. Utstillingen inngikk i Universitetet i Oslos 200-årsmarkering.

Frammuseet utfordret de norske samtidskunstnerne Tore Hansen, Ulf Nilsen og Håvard Vikhagen til å la seg inspirere av Roald Amundsens sørpoldagbøker, og til å produsere 17 malerier som ble vist februar–april 2012. Utstillingen skal videre til USA høsten 2012.

Frammuseet laget i samarbeid med Scott Polar Research Institute utstillingen «Robert F. Scott and the Terra Nova Expedition 1910–13». Utstillingen som inneholder bilder og originale gjenstander fra ekspedisjonen ble vist på Frammuseet sommeren 2012.

Norsk Polarinstitutt produserte en utendørs utstilling «Porten til Ishavet» med bilder fra instituttets og andres fotoarkiv.

Oppgradering av Amundsenvillaen

Amundsenvillaen i Ny-Ålesund ble oppført i 1918 og ble i årene 1925-26 benyttet som base av Roald Amundsen i forbindelse med hans polekspedisjoner. Bygningen inneholder vegg- og takmalerier som skildrer kappløpet om Nordpolen og fangstliv fra 1920 og 30-tallet. Maleriene og bygningens alder og historie bidrar til å gi villaen høy kulturhistorisk verdi.

Kings Bay AS mottok midler fra Svalbards miljøvernfond til å konservere maleriene i bygningen. Hele bygningen ble tilbakeført, både utvendig og innvendig. Arbeidet inkluderte modernisering, etterisolering og utbedring av skader.

Oppgradering av Roald Amundsen Minne

Roald Amundsen ble født på «Tomta» i Borge – ved utløpet av Glomma. Museet som inneholder barndomshjemmet og opplevelsesinnholdet ble oppgradert i jubileumsåret.

Oppgradering av Frammuseet

I forbindelse med museets 75-årsjubileum og Nansen-Amundsen-året gjennomgikk Frammuseet en betydelig modernisering for å tilby sine besøkende nye permanente utstillinger og bedre fasiliteter. Inngangspartiet, informasjonsdisken og museumsbutikken ble oppgradert, og det ble installert nye trapper, toalett og heis. Frammuseet foretok også en total oppgradering av alle utstillinger i museet til jubileet. Første fase inkluderte utstillinger om første Framferd, vitenskap på polarekspedisjoner, navigasjon og en presentasjon av alle som har vært mannskap om bord på «Fram», samt en simulator av en polarekspedisjon hvor alt gikk galt. Disse utstillingene ble åpnet av H.M. Kongen 10. oktober, i anledning Nansens 150-årsdag. Andre fase inkluderte en ny «Sørpolsutstilling» og en nordlysopplevelse. Disse ble åpnet av H.M. Kongen i forbindelse med Sørpoldagen 14. desember.

Expedition Finse

Siden Finse Hotells spede begynnelse i 1909 har storheter som Nansen, Amundsen og Shackleton benyttet Finse som treningslaboratorium. Også vår tids ekspedisjonshelter som Kagge, Gamme, Ousland og Gjeldnes er trofaste gjester på Finse. I 2011 arrangerte Finse 1222 landets første og eneste ekspedisjonsfestival, Expedition Finse. Arrangørene ønsket å skape en samlingsarena for ekspedisjonsmiljøet som skulle samle landets ekspedisjonsmiljø og være til inspirasjon for alle som drømmer om å dra på ekspedisjon. I 2011 ble det også reist en tro kopi av Amundsens base «Framheim» på Finse, som ble benyttet til polarhistoriske foredrag og bevertning.

Utgivelser

I forbindelse med jubileumsåret ble det publisert en rekke biografier og andre bøker og utgivelser.

Harald Dag Jølle: *Nansen: Oppdageren* (Gyldendal). Første bind. Ifølge forlaget er dette «den første biografien som for alvor viser at Nansen var mer enn en polfarer og eventyrer». Jølle mottok Sørlandets litteraturpris for boka. Andre bind kommer i 2013.

Carl Emil Vogt: *Fridtjof Nansen: Mannen og verden* (Cappelen Damm). Forlaget sier boka gir et bilde av polfareren «ikke som en superhelt, men som et troverdig menneske». Nominert til Brageprisen 2011.

Alexander Wisting: *Roald Amundsen. Det største eventyret. En biografi* (Kagge Forlag). Oscar Wisting var på både Sør- og Nordpolen sammen med Amundsen. Wistings barnebarn tar «et oppgjør med den etablerte oppfatningen» av Amundsen, i følge forlaget.

Per Egil Hegge: *Fridtjof Nansen* (Cappelen Damm). Boka ble utgitt som en del av Cappelen Damms faktaløveserie og er ment for barn fra syv år og oppover.

Tor Borch Sannes: *Fram* (Sem & Stenersen). En bok om menneskene og livet om bord i «Fram», den berømte polarskuta bygd av Colin Archer i samarbeid med Fridtjof Nansen. *Fram* skildrer polarskipets historie men er likevel først og fremst en fortelling om menneskene og livet om bord i polarskuta med kjente navn som Fridtjof Nansen, Roald Amundsen og Otto Sverdrup.

Erling Kagge: *Fridtjof Nansen: Eventyrlyst* (Kagge Forlag). En samling av Nansens egne artikler, taler, brev og tegninger. Ifølge forlaget gir tekstene «et unikt innblikk i Nansens tenkning, og hans virkefelt

i rollene som nasjonsbygger og polarhelt». Boka er satt sammen og redigert av forlegger og polfarer Erling Kagge.

Rune Gjeldnes: *Fortellingen om Fridtjof Nansen: Tidens nordmann: polfarer, fredsarbeider og nobelsprisvinner* (Kagge Forlag). Boka tilhører barne- og ungdomsserien «Fortellingen om». Gjeldnes er eventyrer og polfarer og den første som krysset både Nordpolen og Sørpolen uten etterforsyninger.

Oscar Wisting: *Fortellingen om Roald Amundsen* (Kagge Forlag). Verdens største polfarer og førstemann på Sørpolen. Boka tilhører barne- og ungdomsserien «Fortellingen om». Forfatteren, som er oldebarnet til Oscar Wisting, er filmskaper og forfatter og har laget flere dokumentarfilmer.

Jon Ewo: *Spillet om Sydpolen* (Omnipax). Boka skildrer kappløpet mellom Amundsen og Scott om hvem som ville nå Sørpolen først og er illustrert av Bjørn Ousland. «Å gå til Sydpolen er ingen søndagstur, og her skildres blodslitet en slik pioneer-ekspedisjon var», står det i forlagets omtale.

Tor Bomann-Larsen: *Roald Amundsen: en biografi* (Cappelen Damm). Bomann-Larsens banebrytende biografi fra 1994 ble utgitt som jubileumsutgave. «Et overveldende kildemateriale har gjort det mulig å kartlegge hans liv, fylt til randen av eventyrlig triumf og brustne illusjoner, preget av nådeløs kamp mellom menn – og en romantisk lengsel etter kvinnen» iflg. forlaget.

Eric Utne (redaktør): *Nansens siste kjærlighet* (Orfeus Publ.). Nansens kjærlighetsbrev til Brenda Ueland i hans siste leveår er kjernen i boka. Forordet er skrevet av Per Egil Hegge, med et innledende essay av Uelands barnebarn Eric Utne og utdrag fra hennes egne skrifter.

Fridtjof Nansen minneforelesninger: et utvalg i anledning 150-årsjubileet for Nansens fødsel (Det Norske Videnskaps-Akademi). Boka inneholder et utvalg minneforelesninger med hovedvekt på studier av Nansens liv og virke. Blant bidragsyterne finner vi Jan K.S. Jansen, Halvard Lange, Per Egil Hegge, Øystein Sørensen og Karin Berg.

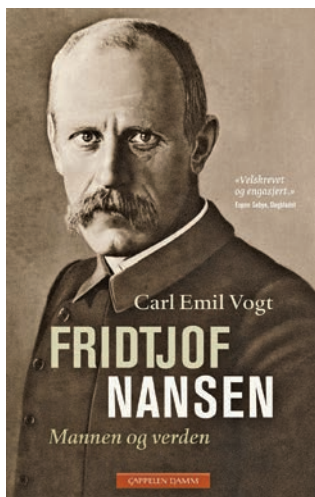
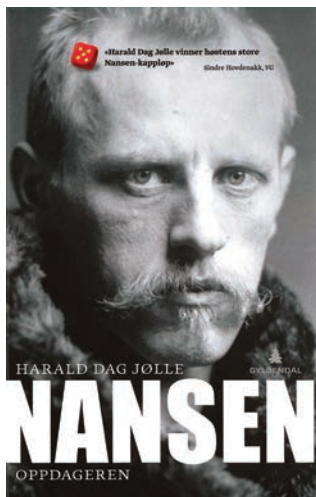
Hans Olav Thyvold: *Fridtjof Nansen* (Font). Del av serien «Norges nasjonal arv». Utgitt på norsk og engelsk.

Hilde Mørch: *Fridtjof Nansen kunstner og vitenskapsmann* (Labyrinth Press). I juni 2011 presenterte Lillehammer Kunstmuseum en utstilling av Nansens arbeider som danner grunnlaget for denne boka. Janeke Meyer Utne (redaktør), Thomas Widerberg (illustratør), Ingeborg Motzfeldt Løchen (illustratør) m.fl.

Harald Østgaard Lund, Siv Frøydis Berg: *Norske polarheltebilder 1888–1928* (Nasjonalbiblioteket). Helt fra begynnelsen av tok de norske polekspedisjonene fotografiet bruk for å dokumentere, dramatisere og formidle opplevelsene i isen overfor et bredt publikum. Boka presenterer dette materialet for første gang samlet i en sammenheng og som kaster helt nytt og annerledes lys over norsk polar-, fotografi- og kulturhistorie.

Jan Ove Ekeberg: *Et liv i isen. Polarkokken Adolf H. Lindstrøm* (Juritzen forl.). «Han har ydet de norske polarekspedisjoner større & værdifullere tjenester enn noen annen mann.» Det skrev Roald Amundsen om Adolf Henrik Lindstrøm under oppholdet på Framheim, siste utpost før erobringen av Sørpolen i 1911. Lindstrøm er den nordmann som har lengst fartstid i Arktis og Antarktis. Han deltok på alle de store, klassiske polarekspedisjonene med Nansen, Amundsen og Sverdrup.

Jan Ingar Hansen: *Amundsens betrodde mann. Historien om Oscar Wisting* (Anno). Forlaget beskriver boka som «... historien om hvordan den lojale underordnede ble Amundsens viktigste og mest

betrodde mann, og med mange av Wistings og resten av mannskapets personlige betraktninger fra de dramatiske ekspedisjonene gir denne biografien samtidig et innblikk i den norske polarhistorien fra en ny og spennende synsvinkel».

Bård Borch Michalsen: *Den trofaste toer polarhelten Helmer Hanssen* (God strek). «Helmer Hanssen var den trofaste toer. Han ledet an mot polpunktet 14. desember 1911, gikk foran da vinden pisket som verst, men lot sjefen slippe til i front da målet nærmet seg. Likevel fikk han sparken til slutt. Etter 18 års tjeneste. Eller fikk han ikke sparken? Her er minneboka for den ukjente polarhelt – laget til 100-årsjubileet for sydpolekspedisjonen 14. desember 2011».

Nils Aage Jensens: *Amundsen* (Informations Forlag). Amundsen er historien om en sammensatt og ærgjerrig mann, en ukuelig eventyrer som kun hadde ett mål – å bli nummer en. Forfatteren mottok den danske forfatterforenings faglitterære pris 2011.

Morten Smelror: *...en sten løftet fra mitt hjerte... En reise over Polhavet i Nansens og Frams geologiske fotefar* (Tapir Akademisk Forlag). Forfatteren «tar oss med på en ferde i kjølvannet av Nansens Framekspedisjon, for å finne ut hvilke av Nansens oppdagelser og banebrytende teorier om geologi, dannelse av kystlandskap, kontinentalsokkel og polhav, om havstrømmer og klimaendringer som i dag – over 100 år etter – fremdeles holder mål». Ferden er krydret med bilder og anekdoter.

Lynne Cox: *South with the Sun: Roald Amundsen, His Polar Explorations, and the Quest for Discovery* (Knopf Publishing Group). Forfatteren gir en fullskala-fortelling om oppdagerens liv og ekspedisjoner.

Johan Lambrechts: *Antarctica* (Sastrugi Books). Boka som første gang ble utgitt i 2007 kom i 2011 ut i revidert utgave med et omfattende kapittel om erobringen av Sydpolen av Roald Amundsen og hans besøk i Antwerpen i 1912. Rikt illustrert med bilder.

Dr. Nina Carey Tassi: *Antarctic Visions* (Xlibris Corporation). Diktsamling, bla. til Liv Arnesen og Roald Amundsen. Dikt: Nina Carey Tassi, bilder: Pat Roach.

Bjørn Ousland: *Nordover og Sydover som én bok* (Cappelen Damm).

Anatolij Korkmasov: *Nansen og Dagestan, eller Atlantis som ikke har forsvunnet noensteds*. Forfatterens farfar, Dsjelal Korkmasov, var personlig kjent med Nansen. Boka inneholder unike opplysninger fra arkiver som russiske lesere ikke kan finne på nettet.

Silje Solheim Karlsen: *Triumf, lojalitet, avstand: Fridtjof Nansens Fram-ekspedisjon (1893-1896) og bøker i dens kjølvann*. Doktoravhandling.

Hans Olav Thyvold: *Fridtjof Nansen: explorer, scientist and diplomat* (Font forl.). James Anderson (Oversetter), Halfdan W. Freihow (Redaktør).

Olav Christensen: *Arven etter Nansen: vitenskap ved verdens ende*. (Universitetet i Oslo). Katalog utgitt i forbindelse med en jubileumsutstilling. Per Egil Hegge har skrevet teksten til albumet som tar for seg både Nansen og Amundsens liv og virke. Albumet er spekket med illustrasjoner, blant annet utlånt fra Frammuseet.

Alle polfarernes dagbøker fra Roald Amundsens Sydpolekspedisjon 1910–12 (Frammuseet). 14 dagbøker fra mannskapet – aldri gitt ut tidligere: Kristian Prestrud, Hjalmar Fredrik Gjertsen, Hjalmar Johansen, Olav Bjaaland, Sverre Hassel, Helmer Hanssen, Oscar Wisting, Jørgen Stubberud, Thorvald Nilsen, Kristian Martin Rønne, Ludvig Hansen, Alexander Kutschin, Adolf Schroer og Christian Doxrud. Norsk og engelsk (2012).

Frammuseet har utgitt egne utgaver av boken *Cold Recall* for Utenriksdepartementet og ambassadene i København og Ottawa.

The Amundsen-Scott South Pole Centennial Publication (Frammuseet). Bok med artikler med ulike perspektiver på Amundsens og Scotts ekspedisjoner.

I 2013 kommer en oppdatert utgave av Roald Amundsens dagbok, som både korrigerer transkripsjonsfeil i den opprinnelige utgaven og inkluderer mer informasjon og materiell. Arbeidet med Fridtjof Nansens dagbøker har tatt mer tid enn opprinnelig estimert, men dagbøkene vil bli gitt ut. I tillegg til Nansen vil dagbøkene til mannskapet på «Fram» (Nansen og Sverdrups ekspedisjoner) «Gjøa», «Maud» og de øvrige dagbøkene til Roald Amundsen bli utgitt.

I 2012 gir Frammuseet ut en ny avhandling om Roald Amundsens vitenskaplige arbeid fra ferden gjennom Nordvestpassasjen og en bokutgave av utstillingen om Nansen.

Natalia Budur: *Nansen. Man and Myth* (Igra Slov).

Flere av Nansen og Amundsens titler har blitt utgitt på spanske, italienske og russiske forlag:

Til Nordpolen med fly, Til nordpolen med luftskip, Hacia el Polo og Polo Sur ble gitt ut på spansk (Interfolio S. L.).

Gjennom Sibir ble utgitt på russisk (Igra Slov) *Nel cuore della Groenlandia/På ski over Grønland* ble utgitt på italiensk (Galaad Edizioni).

La spedizione della Fram utgitt på italiensk (Carte Scoperte).

Restaurerte filmer

Nasjonalbiblioteket og Norsk filminstitutt restaurerte sammen flere filmer:

«Roald Amundsen – Lincoln Ellsworths flyveekspedisjon 1925» ble nyrestaurert med nykomponert musikk av Matti Bye og Kristian Holmgren, laget spesielt for denne utgivelsen. Dvd kan ses med norske, russiske, tyske eller engelske mellomtekster. Sammen med dvd følger et hefte om filmens historie, skrevet av filmhistoriker Jan Anders Diesen ved Høgskolen i Lillehammer.

Filmen «Roald Amundsens Sydpolsferd (1910 – 1912)» ble gitt ut i 2010 på dvd. Filmen er fra ekspedisjonen der Amundsen skrev verdenshistorie som førstemann på Sørpolen. Filmopptakene til Roald Amundsen ble gjort for at han skulle bruke dem i sine foredrag, sammen med visning av lysbilder fra oppdagelsesferdene. Det var Amundsen selv og andre deltakere på ekspedisjonene som gjorde filmopptakene, i motsetning til andre polfarere som hadde med egen filmfotograf. Filmen er på UNESCOs verdensarvliste.

Filmen «Med Maud over Polhavet» var lenge ansett som tapt, før den ble gjenopplaget i et privat hjem i 1966. I 1926 ble den vist på norske kinoer, og i programheftet ble den beskrevet slik: «Denne filmen (...) beretter om Mauds drift etterat Amundsen forlot den for at ofre sig for selve fremstøtet mot polen; det er bilder fra de fire aar i isheimen fra juli 1922 og til hjemkomsten 1925. En film hvis make verden aldrig har sett...og aldrig mer faar se. Ti Maudekspeditionen har vel avsluttet en epoke i polarforskningens historier. Det er neppe sandsynlig at en skute nogensinde mer vil bli sat i drift over polhavet. Fremtidens forskere reiser heller gjennom luften. Desto interessantere blir da disse bilder av livet om bord paa Maud. De blir et verdenshistorisk dokument av rang.»

Filmen «Bare et liv – Historien om Fridtjof Nansen» forteller om deler av hans liv, men nok til at vi forstår bredden i hans virke og engasjement. Vi møter Nansen som nordpolfarer med polarskuta «Fram», hans tid som ambassadør i London og hans engasjement for flyktninger i Russland. Filmen er teksten på engelsk og russisk. Sammen med dvd-en følger en introduksjon om filmens historie, skrevet av Sara Brinch, førsteamanuensis ved Institutt for kunst- og medievitenskap ved NTNU.

Filmen «Roald Amundsens Nordpolekspedisjon til første vinterkvarter 1923» omhandler en ny eventyrlig oppdagelsesreise for Amundsen. Den 3. juni 1922 gikk Roald Amundsens polarskip «Maud» fra Seattle i USA. Reisens mål var Nordpolen. Ekspedisjonens siktemål var både å la skipet drive over polhavet og samtidig utføre en hasardiøs nordpolflygning. De oppdagelsesreisendes nysgjerrighet for verdens mangfold av landskap og mennesker ble satt inn i en ramme av nasjonal selvhevdelse og kamp om identitet.

Frimerker

Posten Norge utga tre frimerker i anledning jubileumsåret. Ett frimerke ble utgitt i anledning Fridtjof Nansen 150-årsmarkering. Nansen var både vitenskapsmann, humanist og fredsforkjemper, og han fikk også Nobels Fredspris i 1922. Frimerket ble utformet med vekt på humanisten Nansen og hans arbeid for flyktninger.

Sørpolekspedisjonens 100-årsjubileum ble markert med to frimerker. Det ene motivet viser Amundsen og hans menn på polpunktet 14. desember 1911, det andre motivet er av polarskuta «Fram» og grønlandshunder, med et kart over Amundsens rute med inntegnede depoter som bakgrunn. Frimerkene ble utformet av Enzo Finger Design. Posten ga også ut albumet «Nasjonale helter: Fridtjof Nansen, Roald Amundsen». Per Egil Hegge har skrevet teksten til albumet som tar for seg både Nansen og Amundsens liv og virke. Albumet er spekket med frimerker og illustrasjoner.

I 2011 ga Posten Norge tre jubileumsfrimerker med Nansen og Amundsen. Frimerkene er utformet av Enzo Finger Design. Foto: Posten Norge

Konferanser

Forskningsgruppen for Nordområdestudier ved Universitetet i Tromsø arrangerte i samarbeid med Svalbard Museum og Universitetsmuseet – Tromsø Museum konferansen «Narrating the High North» på Svalbard Museum 6.–9. september 2011. Målet for arrangørene var å samle nordiske og norske fagfolk som forsker på nordområdenes politikk, miljø- og ressursituasjon, samfunn, historie og leveforhold i Arktis for å legge fram nye forskningsresultater og problemstillinger. Med utgangspunkt i Nansens bok *Nord i Tåkeheimen* ble fokus lagt på hvordan fortellingene om det nordlige og polare er blitt til og vedlikeholdes – politisk, kulturelt og litterært, nasjonalt og internasjonalt.

18. – 19. mars arrangerte Nansenskolen Nansendagene der eksperter vurderte han fra åtte forskjellige sider: som naturforsker, som billedkunstner, som humanitær arbeider, som fredsmegler, som polfarer, som forfatter, som politisk ideolog og etiker og som sosialantropolog. Målsettingen var å vise noe av bredden, dybden og kompleksiteten hos Nansen. Hva kan Nansen si oss i dag? Er han fremdeles verdt å lytte til?

Senter for Fredsstudier inviterte til et sympolium med fred og flykningspørsmål som tema 18. oktober, Arctic Peace Symposium 2011– Peace and Refugee Issues in the Tides of Nansen. Historiker Carl Emil Vogt holdt foredrag om humanisten Nansen, Nansen-pass og om flyktningproblematikk på Nansens tid. Jon Ole Martinsen fra Selvhjelp for innvandrere og flyktninger fordre om statsløse/papirløse flyktninger i dag.

The Fridtjof Nansen Science Symposium 2011. Noen av verdens fremste forskere presenterte sitt arbeid innen områder hvor Nansens arv har hatt en innflytelse. Symposiet ble arrangert av Det Norske Videnskaps-Akademi i samarbeid med Universitetet i Oslo og Norsk Polarinstitut den 28. april som var datoen Nansens disputerte sin doktoravhandling. Symposiets første dag var dedikert til nevrobiologi, den andre dagen til havforskning.

Arrangementer i utlandet

Utstillinger og foredrag

Utstillingen «Arte e Refúgio no Brasil» markerte Nansens 150-årsjubileum, samt 60-årsjubileet for Flyktningkonvensjonen og 50-årsjubileet for konvensjonen for reduksjon av statsløshet. Utstillingen var delt i to, hvor den ene delen viste Nansens humanitære innsats med tekst og bilder. Den andre delen besto av malerier og installasjoner som omhandler flukt og flyktningers opplevelse. Kunstnerne var brasilianske kunstnere og flyktninger fra Angola, Kongo og Colombia bosatt i Brasil.

Utstillingen «Arven etter Nansen» ble vist i St. Petersburg, Berlin, Nuuk og Arkhangelsk, les mer om utstillingen side 14.

Nansen som flyktningsarbeider var gjenstand for en utstilling utviklet i samarbeid med UNHCR og Norsk Flyktninghjelp. Den ble vist i en rekke land i Latin-Amerika, Asia og Afrika, samt ved FN's hovedkontor i New York.

Vandreutstillingen «Polar Norge – det hvite eventyret» besøkte i 2011 India og Thailand. Bangkok ble den endelige destinasjonen av utstillingen som har reist verden rundt de siste årene for å spre kunnskap om klimaendringer i polarområdene og globale konsekvenser. Utstillingen presenterer viktige sider ved norsk polaraktivitet, og reflekterte hva dette har betydd for utviklingen av Norge som nasjon og for norsk identitet og norsk selvforståelse. UDs utenriksstasjoner laget forskjellige aktiviteter, foredrag og konferanser rundt temaet i byene som utstillingen besøkte. Vandreutstillingen ble produsert av Norsk Polarinstitut for Utenriksdepartementet, etter en utstilling som Universitetet i Tromsø, Norsk Polarinstitut, Statsarkivet i Tromsø og Polarmuseet i Tromsø laget til 100-årsjubileet «Norge 2005».

Frammuseet har hatt flere vandreutstillinger i jubileumsåret, de fleste av disse har vært satt opp i regi av norske utenriksstasjoner. De ulike ambassadene laget sine egne åpningsarrangementer til utstillingene, eller la utstillingene til andre begivenheter:

- «Fridtjof Nansen – Scientist and Humanitarian» ble vist i Finland, Island, Italia, Russland, Ukraina og Sveits.
- «Antarctic Pioners» ble vist i Belgia.
- «Cold Recall – Reflections from the South Pole» ble vist i Spania, Portugal, Frankrike, Danmark, Irland, Island, Storbritannia, Argentina, Cuba, Mexico, Uruguay og USA. Utstillingen skal vandre to år i Canada.
- «Cold Recall/Memoria Helada» utstilling i Havanna. Det ble fullt hus på Det naturhistoriske museet i Havanna på Cuba. Pressemeldingen om utstillingen var inkludert i alle de største cubanske avisene, og Ole Reidar Bergum ved ambassaden ble intervjuet direkte på fjernsynet angående utstillingen. Det var laget et eget undervisningsopplegg og en foredragsrekke. Snøkrystallreflekser ble delt ut til skolebarn som del av prosjektet, og det var laget en konkurranse med Sørpoltematikkk.
- Torsdag 19. januar åpnet en stor polarhistorisk utstilling ved Naturhistorisk museum i Torino med blant annet Frammuseets Nansen-utstilling i italiensk språkdrakt. Utstillingen viste 150 år med polare oppdagelser og utforskning fra Nansen til Amundsen. Søndag 22. januar registrerte museet 4856 solgte billetter. Det var

pressedeckning i La Republica, i Torino-avisen La Stampa og det var nyhetssendinger på RAI og lokale TV-kanaler.

- Oppmerksomheten rundt Roald Amundsen og hundreårsjubileet gikk over all forventning også i Portugal. I forbindelse med utstillingen som ble vist på Farmasimuseet i Lisboa skrev over 40 magasiner, nyhetsblader og aviser om Amundsen. Dessuten hadde en av Portugals største TV-stasjoner et langt innslag i et av de mest populære kulturprogrammene, Cartaz das Artes. Også ulike radiokanaler tok opp saken.

I forbindelse med polfareren Børge Ouslands foredragsturné i Kina ble det vist en polarutstilling i Shanghai og Guangzhou.

Utstillingen «Race to the End of the Earth» åpnet i 2010 i American Museum of Natural History i New York og reiste til New Delhi (India), Washington, D. C. (USA) og Genova (Italia). Utstillingen forteller historien om konkurransen for å nå Sørpolen. Utstillingen fokuserer på de utfordringer som de to lederne – Roald Amundsen på norsk side og Robert Falcon Scott på britisk – møtte da de foretok sine ekspedisjoner. Utstillingen gjenspeiler hvordan Amundsen og Scott forberedte seg for sine polare reiser. Besøkende kan velge et karakterkort med et medlem av en av ekspedisjonene og finne hint om karakterens opplevelser på vei til Sørpolen underveis i utstillingen. Her vises videoprojeksjon som viser det rike livet under vann som man finner i antarktiske farvann, et interaktivt digitalt kart over Antarktis som tillater besøkende å skanne landet som ligger under isen og å visualisere havstrømmer og værsystemer.

FNs høykommissær for flyktninger arrangerer en serie Nansen-forelesninger i Washington, New York, Addis Abeba og Genève.

Seminarer, utstilling, boklanseringer og konserter sto på programmet i Moskva 25.–30. oktober da de markerte Nansens 150-årsdag. Arrangementene trakk til sammen rundt 400 deltakere. Vandreutstillingen «Den humanitære Nansen» åpnet på Sakharovsenteret. Her kunne man blant annet se unike bilder av deportering av krigsfanger, hungersnøden i Samara og Saratov, Nansenhjelp-komiteens innsats i Kharkov, Nansens arbeid Folkeforbundet og Nansenpasset. Russiske Natalia Budur og norske Carl Emil Vogt lanserte sine biografier og deltok i paneldebatt om myten og mennesket. To klassiske konserter og en teaterforestilling var også en del av programmet til ære for Nansen. Pianistene Joachim Kwetzinsky og Sofia Rentzhog spilte Nansens favoritter. Nansendagene ble avsluttet med teater/konsertforestillingen *Under iskanten*.

Skrivekonkurranse i Ungarn

Den norske ambassaden i Budapest lanserte i samarbeid med Ibsen Huset i Beckescaba en skrivekonkurranse om Nansen og Amundsen for ungarske universitetsstudenter. Det kom totalt inn 66 bidrag, og den 14. desember ble vinneren kåret under en prisutdeling ved ambassaden.

Nansenprisen 2011

Organisasjonen Society for Humanitarian Solidarity fra Jemen mottok Nansenprisen 2011 for sin utrettelige innsats for å hjelpe flyktninger og migranter som har krysset Adenbukta fra Afrikas horn. Nansenprisen deles hvert år ut av FN's høykommissær for flyktninger (UNHCR) til personer eller organisasjoner som har utmerket seg med sin innsats for verdens flyktninger. 2011 var første gang Nansenprisen ble TV-overført. Blant artistene som var med å hedre prisvinneren var Sivert Høyem som fremførte Prisoner of the Road og Warm inside fra sin nye plate, Latin-Amerikas rockekonge Juanes, og Sweet Rush. Siri Lill Mannes ledet showet sammen med den legendariske krigsreporteren Martin Bell. Prisen ble høytidelig overrakt i Genève av FN's høykommissær for flyktninger António Guterres og høykommissærens ambassadør

Angelina Jolie, sammen med Utenriksdepartementets statssekretær Gry Larsen og Flyktninghjelpens generalsekretær Elisabeth Rasmusson. Grunnleggeren av SHS, Nasser Salim Ali Al-Hamairy, mottok prisen på vegne av sin organisasjon.

Sivert Høiem opptrer på Nansenprisen 2011. Foto Tanner/UNHCR

Grunnlegger av Society for Humanitarian Solidarity, SHS, Nasser Salim Ali Al-Hamairy, FNs høykommissær for flykninger António Guterres og UNHCR goodwill-ambassadør Angelina Jolie. Foto: Tanner/UNHCR

Nansenprisen ble opprettet i 1954 for å hedre minnet om Fridtjof Nansen. Nansenprisen deles årlig ut til et individ eller en organisasjon for fremragende arbeid for verdens flykninger.
Foto: Flyktninghjelpen

Frimerker

Tchad, Mali, Micronesia, Bequia, Mozambique, Armenia, Bulgaria, Bosnia Herzegovina, Togo, Tsjekkia og Ross Dependency ga ut frimerker i 2011 med Nansen, Amundsen eller Sørpol-tema. Mali og Djibouti ga ut frimerker i 2010.

I anledning Nansens 150-årsdag utstedte Bulgarias post et frimerke til minne om Fridtjof Nansen og hans innsats som polarforsker og humanist. Frimerket ble lansert på postvesenets museum på Nansens fødselsdag 10. oktober. Bulgarias samferdselsminister Ivailo Moskovski og Norges ambassadør Tove Skarstein sørget for førstedagsstempelet. Frimerket ble designet av Dimitar Trendafilov.

Bosnia and Herzegovina utstedte et frimerke med humanist, polarforsker og nobelprisvinner Fridtjof Nansen. Initiativtaker var Bosnia og Hercegovinas ambassadør til Norge, Elma Kovacevic, og Nansen Dialogue Network i Bosnia og Hercegovina.

I november ble et armensk frimerke utgitt til ære for oppdageren, vitenskapsmannen, diplomaten og humanisten Fridtjof Nansen. Armenias utenriksminister Edward Nalbandian og Norges utenriks-

minister Jonas Gahr Støre overvar seremonien. Frimerkene var designet av Ani Gevorgyan og utgitt av Lowe Martin Group Canadian printing house i 40 000 eksemplarer.

New Zealand Post ga ut et sett med fem frimerker «Race to the Pole» med motiver fra Amundsen og Scotts ekspedisjoner.

Jubileumsmynter

EU-mynter fra Belgia – sølvmynt med verdi 10 euro og en gullmynt med verdi 50 euro med bilde av Roald Amundsen – ble utgitt i anledning 100-årsjubileet for erobringen av Sørpolen. Myntene er utstedt av Den Belgiske Nasjonalbanken og preget av Det Belgiske Myntverket.

Tokelau, en newzealandsk øygruppe i det vestlige Stillehavet hedret Amundsens erobring av Sydpolen med en sølvmynt og en gullmynt med verdi 5 dollar. Sølvmynten har en Swarovski krystall som markerer Sørpolpunktet. Myntene er utstedt av Coin Invest Trust.

Roald Amundsen pryder Belgias EU-mynter.
Foto: Coin & Currency Institute

Jubileumsekspedisjoner

Mange ville hedre Roald Amundsen og hans menn ved å gjennomføre ekspedisjoner i hans fotspor. Denne oversikten viser et utvalg:

Sørpolen 1911–2011

Deltakere: Vegard Ulvang, Stein P. Aasheim, Jan-Gunnar Winther og Harald Dag Jølle. Sørpolekspedisjonen var et formidlingsprosjekt i regi av Norsk Polarinstitutt som gikk Amundsens rute fra Hvalbukta på Rossisen. Hensikten med jubileumsekspedisjonen var å formidle viktige sider ved norsk polarhistorie, samtidig som søkelyset ble rettet mot dagens miljø- og klimautfordringer. Underveis blogget de daglig på Internett, og de refererte hver dag til Roald Amundsens egen beretning fra ekspedisjonen. Fjernsynsprogram på TV 2 og bok av Stein P. Aasheim var andre resultater av ekspedisjonen.

Til Sydpolen – 100 år etter

Deltakere: Asle T. Johansen, Jan Morten Ertsaas og Gaute Grindhaug. Gikk Amundsens rute fra Axel Heibergbreen. Ekspedisjonen ville gjenskape Amundsens ekspedisjon i utstyr, klær og ånd.

Steffen Dahl

Deltaker: Steffen Dahl. Steffen Dahl markerte Nansen-Amundsen-året med tur både til Nordpolen og Sørpolen. «Dette er ikke snakk om å sette verdensrekorder, eller å følge andres rute. Dette er drømmen min» iflg. Dahl.

South Pole Jubilee Expedition 2011

Deltakere: Christian Eide og Trond Sundby ledet turen med 12 deltagere fra fire nasjoner: Correne, Igor, Victor, Rory, Silje, Linn-Elise, Goril, Jacob, Ottar, Teodor, Trond og Christian. Ekspedisjonen ble organisert av Latitude AS og Ousland AS i samarbeid. Ekspedisjonen startet ved Axel Heibergbreen, og etter å ha nådd Sørpolen kirket deltakerne til Hercules Inlet.

Lagbilde av deltakerne på jubileumsekspedisjonen «Sørpolen1911–2011». Fra venstre Jan-Gunnar Winther, Stein P. Aasheim, Vegard Ulvang og Harald Dag Jølle. Foto: Norsk Polarinstitutt

Jacob og Ottar på telttur til Sydpolen

Deltakere: Jacob Meland og Ottar Haldorsen. Startet fra Rossbarrieren, i området der Amundsen hadde lagt ut sitt siste depot ved 85 °S. Jacob returnerte via Hercules Inlet med kite sammen med Christian Eide og hans ekspedisjon.

Alexander Gamme krysset Sørpolen

Deltaker: Alexander Gamme. Krysning på ski uten støtte og uten depot underveis. Gikk alene fra Herculelet Inlet og tilbake.

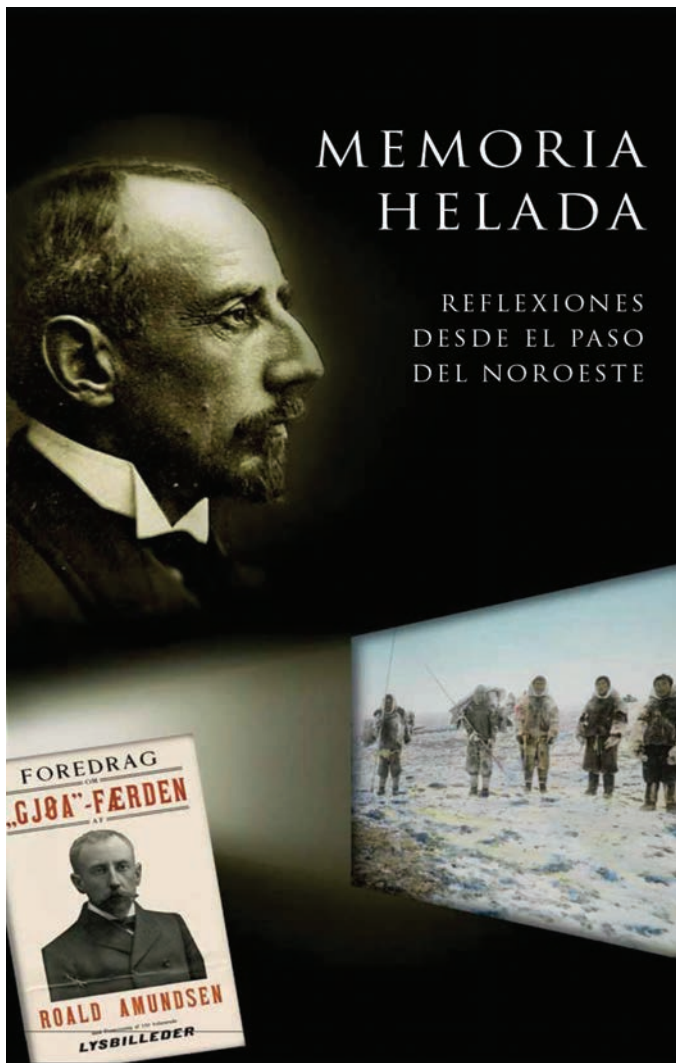
Sydpolen 100 år etter Amundsen

Deltakere: ekspedisjonsleder Erling Rosenstrøm hos Hvitserk hadde med Eivind, Per Gunnar, Bjørn Tore, Kjell og Arve.

«Jubileumsturen utenom det vanlige. Turen er lang, hard og koster flekk, men så er også dette verdens minst tilgjengelige mål.»

Onecall wintercamp

Mobilselskapet Onecall hadde med seg seks kunder til Sørpolen, 100 år etter Amundsen.

Plakat for Memoria Helada. Foto: Norges Ambassade på Cuba.

9. Skole

Det ble laget et undervisningsopplegg og en stilkonkurranse for videregående skole. Flere skoler jobbet med Nansen-Amundsen-året som tema på eget initiativ, bl. a. alle grunnskolene i Tromsø under Tromsø kommunes Nordområdeprosjekt.

Undervisningsopplegg

Undervisningsopplegget «Har du en Nansen eller Amundsen i deg?» ble utviklet på oppdrag fra Utenriksdepartementet på vegne av den nasjonale styringsgruppen for Nansen-Amundsen-året 2011. LentSareptas ble valgt som utvikler av undervisningsopplegget etter en anbudsrunde.

Undervisningsopplegget ble utarbeidet for å gi elevene innblikk i Nansen og Amundsens liv og virke, samt vekke nysgjerrighet og skape motivasjon hos elevene for å bringe arven etter Nansen og Amundsen videre. Det ble utviklet tre forskjellige opplegg:

- Nansen, Amundsen og vitenskapen
- Den humanitære Nansen
- Eventyrerne Nansen og Amundsen

Skolestil

I samarbeid med LentSareptas ble det også gjennomført en quiz-konkurranse på Facebook, samt en skolestil for elever i videregående skole.

Kort tid og vanskeligheter med innføring i skolen gjorde at skolestilen fikk få deltakere. Premie ble gitt til tre elever som fikk reise, opphold og billetter til Nobels fredspriskonsert med ledsager. De ble også invitert til en spesialvisning av fredsprisutstillingen på Nobels Fredsprisenter.

H. K. H. Kronprins Haakon får presentert elevarbeider på Gyllenborg skole i Tromsø. Foto: Lars Åke Andersen

10. Taler og kronikk

Taler og kronikk fra jubileumsåret 2011

Morten Ruuds og Jan-Gunnar Winthers kronikk

Kronikken «Forbilder og formgivere» ble trykket i avisa Nordlys 19. januar 2011.

I år markeres at det er 150 år siden Fridtjof Nansen ble født 10. oktober 1861 og hundre år siden vår store polfarer Roald Amundsen og hans menn nådde Sørpolen 14. desember 1911. Regjeringens mål for jubileet er å utbre kunnskap om og engasjement rundt Nansen og Amundsens liv og virke. Rollene som nasjonsbyggere og polarhelter og deres innsats på de vitenskapelige og litterære områdene skal belyses, i tillegg til Nansens innsats på det humanitære området og hans rolle som diplomat og politiker.

Den offisielle åpningen av året skjer i Tromsø søndag 23. januar, ved et utendørs familiearrangement hvor utenriksminister Jonas Gahr Støre vil foreta den formelle åpningen. Samme dag åpnes også utstillingen «Snowhow. Polarheltenes læremestre: inuitter, samer og ishavsfolk» i tørrdokken under den gamle ishavsskuta Polstjerna i Tromsø. Her får publikum lære hvordan de polare merittene til Nansen og Amundsen dro nytte av kunnskapene de tilegnet seg av inuitter, samer og nordnorske sjømenn, bl.a. illustrert ved sleder, kajaker og bekledning. I samarbeid med Tromsø Internasjonale Filmfestival (TIFF) vises filmer om Nansen og Amundsen på Polaria. Den offisielle åpningen etterfølges av en konsert av musikeren Terje Isungset som har laget instrumenter av is fra både Svalbard og Antarktis. Instrumentene som brukes kaller musikeren Sørpologon, isofon, ishorn og isringler. Senere på dagen holdes et seminar, i samarbeid med Arctic Frontiers, om forskningsarven etter Nansen og hans russiske motstykke – multigeniet og polarforskeren Mikhail Lomonosov. Åpningsdagen kulminerer ved at utenriksminister Jonas Gahr Støre og guvernøren i Arkhangelsk Ilya Mikhalchuk åpner utstillingen "The role of Mikhail Lomonosov in the World of Science."

Som for jubileumsår flest, har det dukket opp kritiske røster. Det har vært reist spørsmål om hensiktsmessigheten ved å slå sammen markeringene av Nansens fødselsdag og Amundsens erobring av Sørpolen. Selv om de har det polare felles, er det også mye som skiller de to. Ikke minst var Nansen en fremragende forsker, diplomat, humanist, som på den internasjonale arena er mest kjent for sitt arbeid ved hungersnøden i Sovjetunionen, og for sitt arbeid for krigsfanger og flyktninger. Han fikk Nobels fredspris i 1922. I tillegg var Nansen også en habil kunstner. Det er en kjensgjerning at mens Nansen i utlandet først og fremst er kjent for sin humanitære innsats, er det blant nordmenn flest hans polare bragder som har fanget oppmerksomheten. Samtidig er det grunn til å hevde at det var gjennom kryssingen av Grønland og Framferden at Nansen skaffet seg den enestående posisjonen i det norske samfunnet som gjorde det mulig for ham å nå fram med sine humanitære bedrifter. Amundsen blir ofte redusert til utelukkende å være en polar oppdager, men vi må ikke glemme at hans mange ekspedisjoner var banebrytende innen polar logistikk og teknologi. I tillegg var Amundsens ekspedisjoner svært viktig for vitenskapen gjennom innsamling av et omfattende datamateriale.

Det ville tatt seg rart ut, og neppe vært mulig, om man i 2011 skulle arrangert et Nansen-år og et separat Amundsen/Sørpolen-år. Ved å slå sammen de to vil man få større oppmerksomhet om arrangementene, noe som alle vil tjene på. Men det er en klar målsetting å gjøre Nansens ikke-polare sider mer kjent i den norske almenheten.

Det har også vært kritisert at det er bevilget kun 3 millioner statlige kroner til markeringen. Beløpet er misvisende for hva det offentlige bidrar med. I tillegg til de 3 millionene som ble bevilget ved eget Stortingsvedtak og som konsentreres mot hovedarrangementene 10. oktober og 14. desember, har flere departementer gått sammen om finansieringen av et sekretariat. I tillegg planlegger flere departementer å gjennomføre og bekoste egne arrangementer, bl.a. vil Utenriksdepartementet ha en rekke markeringer ved våre ambassader i utlandet. Når regnskapet gjøres opp, vil antakelig omfanget av sentrale statlige midler komme på rundt 20 millioner kroner, og er godt sammenlignbart med hva som er tilført av offentlige midler til andre jubileumsmarkeringer de senere år.

Fridtjof Nansen og Roald Amundsen er sentrale personer som spilte en betydelig rolle i nasjonsbyggingen på en tid da vårt land etablerte seg i verdenssamfunnet som en fullt ut selvstendig stat. De har begge stått sentralt i bevisstheten hos alle generasjoner i landet i de drøyt 80 år som nå er gått siden de begge gikk bort. En viktig målsetting med årets markering må være å videreføre dette bildet, og å opprettholde kunnskapen også blant nye generasjoner i Norge. Barn og unge vil derfor være en viktig målgruppe for mange av de arrangementene som planlegges. Vi gleder oss til et spennende jubileumsår!

Utenriksminister Jonas Gahr Støres tale

Ved åpningen av Nansen-Amundsen-året 2011
23. januar 2011, ved Framsenteret i Tromsø

Kjære venner, kjære ishavsfolk

Da Fridtjof Nansen holdt en radiotale – minneord – til Roald Amundsen 24. oktober 1928, sa han om sin polfarerkollega, venn og kanskje utfordrer – at "Han var en dådens mann, en av de tause menn som gjør ting", "en ny oppdager av rang", han "har utvidet kjennskapet til vår jord".

"Utvidet kjennskapet til vår jord", sa Nansen. Han visste hva han snakket om.

Og i dag minnes vi dette, her vi står utenfor Framsenteret, i universitetsbyen, ishavsbyen, samlingsstedet for fremragende, internasjonal klima-, hav- og polarforskning og for nasjonal polarentusiasme.

Kunnskap. Arven etter Nansen og Amundsen. Begge to utvidet kjennskapet til vår jord.

Fridtjof Nansen – født i 1861, Roald Amundsen – på Sydpolen i 1911, og i dag, etter 100 år er ingenting glemt.

Mengden av bøker, brev, artikler, filmer, fotografier, avhandlinger, radio- og TV-programmer om Nansens og Amundsens liv og virke fyller nesten en breddegrad.

Og så må vi legge til: et mylder av myter, minner, merkesteiner. I norsk historie, i internasjonal polarhistorie, og for Nansens del, i historien om internasjonalt humanitært arbeid.

De bygde landet, på ski og med skip, med pulker, hunder, kassevis med måleinstrumenter, kart og kompass. Med penn og pelikan, med bøker, analyser og foredrag.

De bygde landet, veldig langt fra fastlandet. De førte Norge ut av unionen med Sverige via skisporet og i kjølvannet av fartøyers ishavsferder.

I fjor markerte vi at det var 100 år siden Bjørnstjerne Bjørnson døde. Dikterhøvdingen talte til Nansen og hans menn under feiringen i Kristiania 13. september 1896, da Fram og mannskapet var trygt tilbake fra ferden gjennom isen. Selv Bjørnson hadde vansker med å finne ordene for den eufori og helte-dyrkelse som fylte Norge: "Det er ikke frit for", sier Bjørnson, "at vi i de sidste Dage har læst et og

andet om Fridtjof Nansen og hans Følge, som har forskrækket os Hjemmemænd. . . Jeg for min Part er bleven forskrækket, naar jeg har tænkt paa alt det Isbjørnekjød, som de maatte døie; jeg har tænkt, at det blev vel litt emment i Længden”!

Nansen og Hjalmar Johansen, bjørnedreperne, isødets helter, eventyrerne. Og apropos bjørnekjøtt, en av mine favorithistorier, er der den bunnlojale, sindige Johansen, godt skildret i en kronikk av Jan-Gunnar Winther nylig, ”ligger flat på ryggen i drivisen, uten et våpen å dra, og for anledningen med en svær rugg av en isbjørn over seg. Og man enser et snev av ansenthet i stemmen til Hjalmar”, der han formelig venter på å bli spist; han sier til Dr. Nansen: ”Ja, nu maa De skynde Dem, ellers blir det for sent”.

Man var ”dis” på den tiden, selv om de delte sovepose. Og knappe med ord. Det hele skjedde et sted utenfor Frans Josefs Land, 1885. Før delelinjen med andre ord. For Norge har landegrense med Russland fra 1826. Og nå havgrense fra 2010!

Så er det også dette: Vi bygger ikke landet bare med ikoner, helter, spydspisser og prøvehoppere. Vi bygger landet med troen på at vi kan alle strekke oss; troen på at vi alle kan se fram – se framover; vissheten om at økt innsikt for noen gir mer kunnskap for alle; vissheten om at oppdagelser gjort av noen få øker erfaringsgrunnlaget for flere.

På vei opp dette kunnskapens tre, inn i isøde og tåkeheimer, det ukjente, har vi alle en gren – eller et gen – av polfareren i oss. Vi – alle vi – bygger landet – med kunnskap, innsikt, tanker, ideer, erfaringer – som deles.

For meg handler dette særlig om mot. Mot er en egenskap. Vi kan være født med mot. Vi kan trene opp mot. Og mot var nettopp et hovedtema i Bjørnsons tale fra 1896 til mannskapet på den første Fram-ferden. Bjørnson skildrer ”det Øieblik, da Nansen med sin Følgesvend forlod det siste faste Holdepunkt og forsøgte at gaa en ukjent Vej til det ukjendte (... og) om vi tager det, saa forstaar vi, hvad mod er. Jeg tør nok sige, at disse to naaede her den høieste Breddegrad for menneskelig Mod, som kan naaes”, sa Bjørnson. Mot kan – som her – være av XXL-varianten, respektinngytende modighet, men mot er forskjellig fra menneske til menneske. Målestokken er ikke lik. Og en annen ting: Det gode er at mot er smittosomt.

Du trenger mot til å gå løs på en avhandling, mot til å møte kolleger etter ett års sykemelding, mot til å verve deg for et halvt år i styrkene i Afghanistan, mot til å kjempe for andres rettigheter i regi av Amnesty International, mot til å fortelle venner at du er muslim og ikke trives på fester med mye alkohol, mot til å si ifra til lærer og rektor at en elev mobbes på en blogg – ja, mot til å stå opp med nye forskningsresultater som andre tviler sterkt på, meningers mot. Nordmenn har gått opp de polare sporene, funnet passasjene, tatt ledelsen og kommet hjem igjen. De følges av nye generasjoner – som Børge Ousland, Erling Kagge, Cato Zahl Pedersen, Steffen Dahl, Liv Arnesen, Cecilie Skog – og mange flere, menn og stadig flere kvinner.

For det meste er nord. I snø og is. For Nansen, så var det fra første stavgang opp fra Grønlands kyst kun én vei som gjaldt: Framover, Fram, no retreat.

Det får i dag også stå som motto for vår prioritet i utenriks-politikken: nordområdene. En hel verden ser stadig mer mot nord. Da ser de også Norge. For ”nord” er hos oss.

Derfor må vi føre an. Vi må være ledende på kunnskap, nærvær og aktivitet. I Nordområdestrategien slår vi nettopp dette fast; at ”vi skal være helt i front internasjonalt når det gjelder utvikling av kunnskap

om, for og i nordområdene” og ”den fremste forvalter av miljøet og naturressursene i nordområdene”.

Nå følger vi opp strategien med prosjekter og programmer; det meste forankret her i nord, ledet fra nord, uttenkt i nord, eiet i nord, i tråd med handlingsplanen vår, ”Nye byggesteiner i nord”.

Framsenteret er ett eksempel fra dette programmet, et eksempel på at vi har tatt skrittet fra ambisiøse, djerpe perspektiver til håndfaste realiteter.

Vi opplever nå – som Nansen og Amundsen var ganske alene om for over 100 år siden – at begrepene ”nordområdene” og ”Arktis” glir over i hverandre. Vi er en polarnasjon, en arktisk kystnasjon, og samtidig et europeisk land, som omverdenen skal forbinde med dyktighet, kompetanse og mot til å mestre krevende utfordringer på land og på havet i polarområdene.

Regjeringen ser på jubileumsåret 2011 med store forventninger. Vi kan hente frem historiene. Men vi skal også utfordres. Nansen og Amundsen så tilbake for å lære. De så Fram for å handle. Det må også være vår inspirasjon.

Vi ønsker at dette året vil inspirere alle, og i særdeleshet barn og ungdom til å skrive essays, fortellinger og tegneserier om Nansen og Amundsen. Utenriksdepartementet vil invitere alle elever i videregående skoler til en konkurranse nå til høsten, hvor elever inviteres til å bruke ord, bilder, film eller andre medier, inspirert av Nansen og Amundsens liv. En av premiene er et besøk til Antarktis. Følg med på våre nettsider.

Så er det dette: Jubileum er ikke bare fest, det er også ettertanke. La oss håpe at Nansen og Amundsen vil fortsette å bli debattert, kritisert og at mindre flatterende sider ved våre idoler også vil komme opp av isen – ja, de ”tvetydige heltefigurer”, som det ble hevdet i julaftens kronikk i Aftenposten.

Og alt det er bra, for som sagt: Jubileeer skal ikke være parademarsjer hvor alle går i takt. Selv om det er ekspedisjonene, de polare oppdagelsene, ved våre helter som vi har fokus på i dag, så er bildet større. For Nansens del trekkes vi også mot hans virke for folk på flukt, hans tid som den første høykommissær for flyktninger. Spesielt relevant i vår tid, der migrasjon ikke er et resultat av en verdenskrig, men der vi skal leve med folk på vandring som en normaltilstand. Der vi fortsatt skal være blant de ledende til å ta i mot forfulgte som trenger beskyttelse. Der vi fortsatt skal støtte opp om FN's arbeid for flyktninger.

Jeg ser i år frem til de mange nye bøkene om Nansen og Amundsen, og utstillingene, særlig her på Framsenteret, om ”Snowhow: Polarheltenes læremestre: Inuitter, samer og ishavfolk”, og gjenåpningen av et nyoppusset Frammuseum på Bygdøy i Oslo med egen Sydpolutstilling; og jeg gleder meg også til å se Nansen-utstillingen som nå står fremme på Nobels Fredssenter i Oslo. For å nevne noe blant de godt over 100 prosjektene i år. Og jeg ser frem til å ta med fortellingene om Nansen og Amundsen på arrangementer utenlands i 2011.

Det er satt av tre millioner kroner til Nansen-Amundsen-året. Noen mener det er snaut. Men glem ikke: i tillegg kommer et seks ganger så stort beløp, altså godt over 20 millioner til sammen, øremerket Nansen-Amundsen jubileumsprosjekter, fra ulike departementer, etater og institusjoner i Norge.

Ved et jubileum som dette bør de unge stå i fokus. La meg avslutte med en åttendeklassing som ble intervjuet etter et besøk på Frammuseet i Oslo om hva hun synes om turen dit. ”Jo, tiden var lik som i Titanic, de gamle lugarene, men Titanic gikk ned med isen

og Fram gikk inn i, og ble skrudd opp av isen”, sa hun. Hun hadde skjont poenget. Og hun la til: ”Og mennesket – som må ha lært masse av samene og inuittene – de må ha vært veldig modige, de turte å dra ut, til et sted ingen hadde vært før, de måtte ha stor tro på seg selv, absolutt hele veien, tro på at de ville klare det, de må ha hatt en helt spesiell stolthet, selvtillit, ja de måtte vite at dette kommer vi til å klare! Og akkurat det er det veldig fascinerende å tenke på.” Med disse ordene vil jeg erklære Nansen-Amundsen-jubileumsåret 2011 for offisielt åpnet!

Statsminister Jens Stoltenbergs tale

Ved markeringen av 150-årsdagen for Fridtjof Nansens fødsel, 10. oktober 2011, Universitetsplassen i Oslo.

Deres majesteter, deres kongelige høyheter, generalsekretær Ban Ki-moon, kjære alle sammen,

I dag ferier vi 150-årsdagen for Fridtjof Nansens fødselsdag. Vi feirer en mann som nådde langt på så mange felt. Som polfarer og utforsker med sin ferd over Grønland og mot Nordpolen. Som forsker og vitenskapsmann på områder som hjerneforskning og havforskning. Som nasjonsbygger for et selvstendig Norge. Og ikke minst som en humanist av internasjonalt format.

La oss i dag mest av alt feire de verdiene som Fridtjof Nansen sto for. De idealene han fremmet. Og de målene han satte for oss – som enkeltmennesker og som nasjon.

Som polfarer og oppdager var Nansen en ydmyk og lærevillig elev i møte med folk som levde i og av naturen. Han lærte av deres tradisjoner, og lyttet til deres råd. Nansen var hele tiden opptatt av å skaffe ny kunnskap for å mestre det ekstreme.

Under Fram-ekspedisjonen mot Nordpolen gjorde han banebrytende forskning i Arktis. Han viste oppfinnsomhet og dristighet av ypperste merke. Som vitenskapsmann evnet han å sette mikrostudier av enkle organismer – som slimålen – inn i større sammenhenger.

Han bidro med materiale og ny kunnskap til forskere verden rundt. Og dannet grunnlaget for den moderne hav- og klimaforskningen.

Nansen var opptatt av at forvaltning av naturressursene måtte baseres på kunnskap. Han var en ener innen flere fagområder. Sin plattform som polarhelt brukte han som nasjonsbygger.

Dette var viktig da det nye Norge ble utformet.

Gjennom sine ekspedisjoner satte Fridtjof Nansen Norge på kartet. Han bidro til å skape vår identitet som polarnasjon. Og som diplomat i forbindelse med unionsoppløsningen i 1905, bidro han til å skaffe oss internasjonal anerkjennelse.

Som humanist var han opptatt av å hjelpe dem som var i størst nød. Han brukte sin store berømmelse til å hjelpe Europas svakeste. Han gjorde en enorm innsats. For krigsfanger etter første verdenskrig. For mennesker som sultet i Russland og i Ukraina. Og for flyktninger fra Armenia. Mange mennesker ble reddet takket være Nansens innsats.

Han var Folkeforbundets første Høykommissær for flyktninger. Og i 1922 ble han tildelt Nobels fredspris for sin innsats.

Nansens dristighet og oppfinnsomhet gjennomsyrrer alt hans virke, også det humanitære. Han var uredde. Og han var modig. Når han

gikk på ski. Når han forsket. Når han reddet mennesker.

Kjære alle sammen,

Gjennom sitt arbeid på så mange felt ser vi at Nansens mange gjerninger preges av: En stadig søken etter ny kunnskap. Oppfinnsomhet og mot. Toleranse og samarbeid. Nestekjærighet og solidaritet. Og et brennende engasjement for andre.

De samme verdiene og idealene som vi ønsker at Norge skal stå for. Som vi ønsker å bli gjenkjent ved. I dag og i fremtiden.

Vi trenger forbilder som kan gi oss mål og peke ut retningen. Som inspirerer oss til å yte enda litt mer. Enten det er hjemme eller i samarbeid med andre – på tvers av landegrensene.

Noen må gå opp løypa, finne passasjene i isen, komme fram først. Det er en viktig arv etter Nansen at vi stadig stiller oss nye og høyere mål, at vi holder i hevd de verdiene han sto for.

Nestekjærighet. Styrke. Og mot. At vi fortsetter å engasjere oss for hverandre. Slik vokser vi som enkeltmennesker og som nasjoner. Da lever vi i Nansens ånd.

Takk for oppmerksomheten.

H.M. Kongens tale

Ved markeringen av 150-årsdagen for Fridtjof Nansens fødsel, 10. oktober 2011, Universitetsplassen i Oslo.

Secretary General, Statsminister

Det var her på Universitetsplassen at Norge tok avskjed med Fridtjof Nansen 17. mai for mer enn 80 år siden. Hilsener strømmet fra alle verdenshjørner, fra konger, regjeringer og vitenskapsmenn. Men også fra fattige, forfulgte og statsløse som mintes ham i dyp takknemlighet.

Både min far og min bestefar var til stede ved Fridtjof Nansens bære. Kong Haakon hadde mistet den mann som sto ham nærmest i hans nye fedreland. Også for kronprins Olav hadde polfareren vært en viktig inspirator og veileder.

Ved bisettelsen her på Universitetsplassen var det gått 25 år siden de begivenheter fant sted som knyttet min bestefar med så sterke bånd til Fridtjof Nansen. Høsten 1905 var nordmannen blitt sendt til København for å overtale den daværende prins Carl. Regjeringen ville ikke godta prinsens forlangende om at kongen skulle velges i folkeavstemning.

Men i stedet for motvilje, møtte prinsen forståelse. Og enda viktigere var det at Fridtjof Nansen ga Prins Carl selvtillit og tro på at nettopp han kunne make den oppgaven historien hadde stilt ham overfor.

Fridtjof Nansens vitenskapelige, diplomatiske og humanitære livsverk ble båret oppe av en uvanlig tro på egne evner, men også på andres muligheter. I hvert individ, hvert folk og hver kultur så Nansen en umistelig mulighet. Mangfoldet var en kilde til fornyelse – i menneskelivet som i naturen.

Gjennom sitt utrettelige engasjement ble Fridtjof Nansen en moralsk stormakt i Folkeforbundet. Nansenpasset sier det meste om hvilken tillit hans navn hadde opparbeidet seg i verdenssamfunnet.

Nansen trodde at små folk kunne løse store oppgaver. Det hadde han vist gjennom sine dristige polferder. Han trodde at fattige og

forfulgte kunne få meningsfylte liv om verden ga dem – et innpass. For alt dette, og mer til, er vi hver og én av oss ham takk skyldig. Fridtjof Nansen gjør oss stolte av å være nordmenn. Han gjør det til en forpliktelse å være verdensborgere.

FNs generalsekretær Ban Ki-moons tale

Ved markeringen av 150-årsdagen for Fridtjof Nansens fødsel, 10. oktober 2011, Universitetsplassen i Oslo.

Today we celebrate Fridtjof Nansen – a great Norwegian – a great global citizen.

Some may doubt whether there is such a thing as a “collective conscience.”

They are wrong.

We see it when natural disaster strikes, and the world rushes to help. We see it when people rise up demanding justice and human rights, and their cry is echoed across the oceans. We see it in the faces of the poorest and most vulnerable, when international aid brings hope.

Our collective conscience springs from a basic human instinct for solidarity, the recognition that we are one human family on this one planet Earth.

Ladies and gentlemen

Gaze on the face of Fridtjof Nansen. It is the very embodiment of strength and human fortitude. The man was a hero, to be sure. He climbed high mountains and traversed the arctic vastness.

For those of us at the United Nations, however, he is a hero for the larger and enduring example he set. Like few others, he helped give birth to our modern collective conscience.

Amid the revolutions and conflict of the last century, he was there, the first High Commissioner for Refugees at the League of Nations. When Jews and other stateless refugees fled the Nazi persecution, the Nansen Pass was a ticket to survival.

Today, the United Nations feeds and shelters a new generation of the homeless and unwanted. We do so in the name and spirit of Fridtjof Nansen. We do so in the name of our collective conscience.

Ladies and gentlemen, Dear citizens of Norway,

You experienced your own trauma, here in Oslo three months ago. On behalf of the world community, I offer you my sincere and humble sympathies.

Let me also, humbly and sincerely, salute your fortitude.

The greatest barriers in life are not walls around buildings, but walls around hearts.

Norway responded to this terrible tragedy as Nansen himself would have done.

With strength. With unshaken confidence in the principles of tolerance and equality. With faith in yourselves, your place in the global community, and your efforts to build a better future for all.

This great explorer helped map the way to a better world. Together, let us continue the journey.

H.K.H. Kronprinsens tale

Ved den nasjonale jubileumsfesten for markeringen av 100-årsjubileet for Roald Amundsens ankomst til Sydpolen, 14. desember 2011, Stortorget i Tromsø.

Kjære alle sammen

I dag er det akkurat 100 år siden Roald Amundsen, sammen med sine fire menn, nådde Sørpolen. Det passer godt å markere jubileet her ved «porten til ishavet». I Tromsø fantes allerede på begynnelsen av 1800-tallet eventyrere som fikk hyre på ekspedisjoner til Arktis og Antarktis. Den første skuta fra Tromsø gikk til Ishavet i 1820, og fra 1860-årene var Tromsø Norges ledende ishavsby. Det er en posisjon byen har beholdt helt frem til i dag.

Polarområdene har til alle tider virket fascinerende på oss. Det ekstreme klimaet, den spesielle naturen og det særegne dyrelivet gjør det lett å forstå at det er spennende å drive forskning i disse områdene. Da Amundsen forlot Norge med Nansens polarskute «Fram», trodde mannskapet at målet var Nordpolen. Amundsens planer var annerledes. Han ville tilbakelegge 2600 kilometer over det antarktiske isødet, i sterk vind og med temperaturer ned mot 90 kuldegrader. Sørpolen skulle beseires. Ikke én av mannskapet trakk seg da de fikk vite dette.

19. oktober 1911 satte ekspedisjonen kursen mot Sørpolen, med fire sleder og 52 hunder. 14. desember var målet nådd. Amundsen skriver i sin dagbok: «Selve handlingen – å plante flagget – den historiske begivenhet – hadde jeg bestemt at vi alle skulle være med på.

Det tilkom ikke én mann å gjøre det. Det tilkom alle dem som hadde satt livet inn i kampen og i tykt og tynt stått sammen. Det var den eneste måte jeg kunne vise mine kamerater min takknemlighet på her på dette øde og forlatte sted. Jeg forstod at de oppfattet det og mottok det i den ånd der var dem budt. Fem barkedde, frostbitte never var det som grep i stangen, løftet det vaiende flagg i været og plantet det – som det første på den geografiske sydpol. “Så planter vi deg, du kjære flagg, på Sydpolen og gir sletten som denne ligger på, navnet: Kong Haakon VII’s vidde.»

Amundsen var sammen med Nansen det frie Norges virkelige nasjonalhelter i årene etter uavhengigheten i 1905. Amundsens bragder har bidratt sterkt til formingen av vår nasjonale identitet, og til Norges nåværende posisjon som polarnasjon. Derfor har vi grunn til å feire i dag.

Statsminister Jens Stoltenbergs tale

Ved 100-årsmarkeringen av Amundsen-ekspedisjonen til Sørpolen, 14. desember, ved Scott-Amundsen-stasjonen på Sørpolen.

Kjære venner, gratulerer med dagen!

For nøyaktig hundre år siden, 14. desember 1911, ble fem modige nordmenn ledet av Roald Amundsen, de første til å nå Sydpolen.

I dag er vi her for å hedre disse fem. Vi er her for å feire en av menneskehetens største bragder.

Og vi er her for å understreke hvor viktig dette kalde kontinentet er når kloden nå er i ferd med å varmes opp.

14. desember 1911 var en stolt dag for Norge, en ung stat som bare seks år tidligere hadde vunnet sin fulle uavhengighet. Polarekspedisjonene til Roald Amundsen var med på å forme vårt nasjonale selvbilde.

Egenskapene som hadde satt Amundsen, Hassel, Bjaaland, Hanssen og Wisting i stand til å nå Sydpolen, var akkurat de den unge nasjonen ønsket å vise: mot, besluttsomhet og utholdenhet – og evnen til å takle nye utfordringer.

I dag ønsker jeg også å hedre den tapperhet som Robert Scott og hans menn viste.

De betalte den høyeste pris, og deres navn vil for alltid være innskrevet i polarhistorien. De vil alltid bli husket for sitt mot og sin besluttsomhet for å nå et av jordens mest ugjestmilde steder.

Da Amundsen nådde fram hit, reiste de teltet og kalte det Polheim – hjemmet på polen.

I dag er Sydpolen et hjem for mange av dere som er med oss i feiringen her i dag.

I sommerhalvåret har mer enn 200 mennesker sitt daglige arbeid her på Amundsen-Scott-basen.

Jeg vil gjerne takke dere og US National Science Foundation for at dere har tatt så varmt og gjestfritt imot oss her på dette kalde stedet.

Noen av dere har erfart hvor hardt det er å ta seg fram på ski hit til polpunktet.

Dere har sett skjønnheten og tiltrekningen i den antarktiske ødemarken.

Og dere har lært hvor utfordrende og uforutsigbart dette frosne kontinentet kan være.

I dag er Antarktis et kontinent med internasjonalt samarbeid, på grunnlag av den velfungerende Antarktistraktaten.

Fred, stabilitet, vern om naturmiljøet og vitenskapelig forskning er kjernen i våre felles anstrengelser.

Forskere fra hele verden arbeider nå med å fravriste dette enorme kontinentet dets hemmeligheter.

Den norske Troll-stasjonen er i front når det gjelder norsk forskning i Antarktis.

Norge og USA har lenge samarbeidet om vitenskapelig forskning.

I 2007 gjorde den norsk-amerikanske polarår-ekspedisjonen viktige funn.

Antarktis har de siste årene gjennomgått raskere endringer enn noen gang de siste 800 årene. Noen av de raskeste og mest omfattende virkningene av klimaendringer vises først i polarområdene. Isens smelting i Antarktis kan få dramatiske følger globalt.

Det er vår felles ansvar å redde denne planeten for fremtidige generasjoner.

Roald Amundsen, Robert Scott og deres menn var beredt til å sette alle krefter inn for å nå sine ambisiøse mål. Vi må være beredt til å gjøre det samme.

Det er den beste måten å hedre et århundre med forskning og utforskning på Sydpolen.

Takk skal dere ha.

For å markere de historiske bragdene for hundre år siden, har jeg nå gleden av å avduke denne bysten av Roald Amundsen her på Sydpolen, laget av den norske kunstneren Håkon Anton Fagerås.

RAPPORTSERIE 140/REPORT SERIES 140

NORSK POLARINSTITUTT/NORWEGIAN POLAR INSTITUTE 2012